

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

(10/136) NO.LU ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ, EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÜLKEMİZİN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYACAK ETKİN İSTİHDAMLARININ SAĞLANMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

29 Mayıs 2012 Salı

(10/136) NO.LU ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ, EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÜLKEMİZİN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYACAK ETKİN İSTİHDAMLARININ SAĞLANMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

29 Mayıs 2012 Salı

---0---

K O N U

Üstün yetenekli ve engelli çocuklar hakkında

Sayfa

1:23

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ OTURUM

Sayfa

1:23

Ahmet YAMAN (Kalkınma Bak. Müsteşar Yrd.)

1:3, 3:4, 4:6, 6:8,
9:14, 16, 17

Fatma Nur SERTER

(İstanbul)

3, 9, 11

Mustafa ATAŞ

(İstanbul)

4:5

Dilek YÜKSEL

(Tokat)

6:7

Ahmet Duran BULUT

(Balıkesir)

8, 8:9

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY

(Mardin)

8

Tülay SELAMOĞLU

(Ankara)

14:15, 22:23

Temel COŞKUN

(Yalova)

15

Ali HALAMAN

(Adana)

17

Ahmet Alper EĞE (Kalkınma Bak. Eğit.ve Kültür Dai. Bşk.)

18:23

Necati BİLGİÇ (MEB Temsilcisi)

21

Alper YATMAZ (Kalkınma Bakanlığı Temsilcisi)

22

Açılma Saati: 15.24

Kapanma Saati: 17.17

29 Mayıs 2012 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.24

BAŞKAN: Halide İNCEKARA (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel ÖZDEN (Muğla)

SÖZCÜ: Çiğdem Münevver ÖKTEN (Mersin)

KÂTİP: Temel COŞKUN (Yalova)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinize hoş geldiniz diyorum.

Bugün misafirimiz, Kalkınma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ahmet Yaman ile Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanı Ahmet Alper Ege. İkisine de hoş geldiniz diyorum.

Niçin Kalkınma Bakanlığında bir arkadaş çağırıldı? Çünkü, makro olarak baktığımız zaman ihtiyaçları karşılamada, felsefenin, hedeflerin, makro planlamanın yanında yerel olarak kurulmuş birimlerden de insanların ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri lazım. Ama, üstün yetenekli çocukların keşfi ve eğitimiyle ilgili hepimizin gördüğü gibi, hiçbir literatürde hiçbir program, hiçbir yerde bir şey yok. Yapmak isteseler bile bunları yapma şansları yok, büyük bir ihtimalle de geri çevrilecektir.

Biz istedik ki, Kalkınma Bakanlığında arkadaşlarla hem kavramları konuşalım hem kaynakları aktarırken ajansların da bunlara dikkatleri çekilerek, planlamanın içine sokularak insanların önüne gelmesini sağlayalım. Konuya biz de arkadaşlar da, bilemiyorum ne kadar literatüre hâkim, yabancı bir konu, ben saygıyla karşılaşıyorum ama bugün inşallah konuşurken sanıyorum toparlayacağız, bir noktaya varacağız diye düşünüyorum.

Buyurun, söz sizin Ahmet Bey.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, karışıklık için tekrar özür diliyorum. Ankara Kalkınma Ajansına ilk davet yapılmış ama, ajanslar bizim taşra teşkilatımız olmadığı için onların kendi idari-mali özerklikleri var. Onlar da bu toplantıyı uzman düzeyinde yapılan bir toplantı zannedip biraz, zannedersen kendi içlerinde önceliklendirmemişler. Dolayısıyla bu konu bize intikal etti, Sayın Başkanın müdahalesiyle, Bakan Yardımcımız vasıtasıyla.

Benim sorumluluk alanım kalkınma ajansları ve dış ekonomik ilişkiler. Daha doğrusu, bölgesel gelişme ve dış ekonomik ilişkiler Kalkınma Bakanlığında. Ama Sayın Başkan, konuya da yabancı değilim, eğitim sektöründe de geçmiş dönemlerde... Ulusal Ajansın kuruluş çalışmalarını yürüttüm bizzat kendim.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Kaç yıldır görevdesiniz?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Yirmi üç yıldır ben Devlet Planlama Teşkilatı, Kalkınma Bakanlığında görevliyim, son sekiz yılı genel müdür ve müsteşar yardımcısı olmak üzere.

Tabii, kalkınma ajansları aslında bölgesel gelişme için kurulmuş yapılar. Yirmi altı tane bölge itibarıyla kurulmuştu Türkiye’de, bütün seksen bir ili kapsar. Üç tanesi tek illi, metropol bölgeler dediğimiz Ankara, İstanbul, İzmir’den müstakilen sorumludur. Diğerlerinin sorumluluk alanında iki veya daha fazla, altıya kadar il vardır. Ortalama üç, dört il kapsamında bulunmaktadır. O bölgeyi, yani kapsamında bulunan illeri kaldırmak, daha hızlı geliştirmek, o bölgenin gelişme dinamiklerini harekete geçirmek üzere kurulmuş olan, yerinden hizmet veren kuruluşlar. Bölgede merkezi var, uzman kadrosu bölgede çalışır, Ankara’da ise Ankara’da çalışır. Mesela, Dicle Kalkınma Ajansı dediğimiz, Mardin, Siirt, Şırnak ve Batman’dan sorumlu bu Kalkınma Ajansımız Mardin’de faaliyet gösteriyor. Bir de ayrıca illerde özel sektör yatırımlarına, girişimlerine destek olmak üzere yatırım destek ofisleri vardır kalkınma ajanslarının bünyesinde, merkezdeki ana kadronun dışında.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Kaç kalkınma ajansı var?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Yirmi altı kalkınma ajansı var, yirmi altı bölge itibarıyla örgütlenmiş durumdadır. Bütün Türkiye çapında, az gelişmiş, gelişmiş, orta gelişmiş, bütün gelişmişlik seviyeleri itibarıyla bütün iller sorumluluk altında. 2006 yılında çıkarılan Kanun’la yasal zemini oluşturuldu. Yalnız, fiilî kuruluşu ağırlıklı olarak

2009 ve sonrasında, çünkü 2006 yılında ilk kanun çıktıktan sonra Anayasa Mahkemesi, Danıştay falan bir süreç yaşandı, çok özel statülü bir kuruluş olduğu için. Yarı kamusal, yarı özel nitelikli, kendine has bir statüsü var. Yönetim kurulunda valilerimiz, belediye başkanlarımız, sanayi-ticaret odası başkanlarımız ve il genel meclisi başkanlarımız var her ilden birer temsilci olmak üzere. Yönetim kurulu başkanlığını valiler dönüşümlü olarak birer yıl süreyle yürütüyorlar.

Esas görevleri, işlevleri, kendi bölgeleriyle ilgili özellikle gelişme potansiyellerini tespit etmek, bununla ilgili analitik çalışmalar yapmak, bunu belli stratejilere dönüştürmek, kalkınma stratejilerine dönüştürmek. Bu çerçevede o stratejiye uygun, kendi programlarına uygun, kalkınma programlarına uygun projelere mali ve teknik destek sağlamak. Kurumlar arasında iş birliğini güçlendirmek bölgede, organizasyon yeteneğini güçlendirmek. Bu çerçevede kaynakların daha etkin, verimli kullanılmasını sağlamak, yerinden kullanılmasını sağlamak. Bölgeye yatırımcı çekmek diğer bölgelerden veya yurt dışından, yabancı-yerli sermaye çekmek, yeni sermaye çekmek. Özetle bunlar esas ana görevleri.

2009'dan bu yana kademeli olarak bütün ajanslarımız kurulmuş durumda ve faaliyetlerine şu anda devam ediyorlar ama kurumsallaşmasını daha tam tamamlamış değiller. O biraz, bürokrasiyi tanımamalarından da kaynaklanan bir sorun oldu Ankara Kalkınma Ajansı ile iletişim konusu. Daha kurumsallaşmaları devam ettiği için o konudaki algılamaları da ileriki dönemde güçlenecektir diye düşünüyoruz. Esnek bir örgütlenme yapısına sahip. Elemanları memur statüsünde değil, iş akdiyle çalışan özel statülü elemanlar. Dolayısıyla, bir bakıma kendi içinde hızlı karar alabiliyor ama daha henüz o aşamaya çok geldiğimizi söyleyemem, çünkü, dediğim gibi, kurumsallaşmaya devam ediyor. Özellikle yönetim kademesindeki farklı kesimlerin birbirleriyle uyumu henüz daha istenilen düzeye ulaşmış değil. Fakat, bir taraftan da mali destek programlarını yürütmeye başladılar, 2009 yılından bu yana.

İlk kurduğumuz Çukurova Kalkınma Ajansı ki Adana, Mersin'den sorumludur. Çukurova Kalkınma Ajansı ilk uygulamaları yaptı ve diğer ajanslarımız kuruldukça peyderpey diğer mali destek programlarını uygulamaya geçirdiler. Şu an itibarıyla aşağı yukarı 950 civarında personel var yirmi altı kalkınma ajansında ve bunun kanun gereği beşte 4'ünün, yani yüzde 80'inin uzman personel olması gerekiyor, belli nitelikleri haiz, yani İngilizce yeterliliği olan, dört yıllık lisans mezunu, iş tecrübesiyle veya KPSS'yle belli ölçüde yeterliliğini göstermiş elemanlar istihdam ediliyor kalkınma ajanslarında. Bu noktada, özellikle de personele ayrılacak kaynaklar da yine kanunla sınırlandırılmıştır, yani personel harcamaları normal giderlerin yüzde 15'inden fazla olamıyor, böyle bir kısıntı da var. Onun dışında herhangi bir kadro madro kısıtlaması yok, dediğim gibi, çok özel statülü bir kuruluş.

Destek sisteminde de, tabii şöyle söyleyeyim: Öncelikle hazırladıkları bölgesel gelişme stratejisi veya bölge planı dediğim iz belgeye göre -ki biz bunu onaylıyoruz, Kalkınma Bakanlığı onaylıyor bu belgeyi- bir yıllık bir çalışma programı hazırlamak durumundalar. Bu çalışma programında o yıl içinde uygulayacakları faaliyetlerin, projelerin, mali desteklerin ana önceliklerini belirliyorlar, bunun dışında görev tanımlarıyla ilgili diğer iş ve işlemler, mesela yatırımcı çekmeyle ilgili, yatırımcı destek ofislerinin faaliyetleriyle ilgili ne yapmak istiyorlarsa onu da yazıyorlar, bunu onaylıyoruz biz. Bu çalışma programını da her yıl Yüksek Planlama Kurulu kararıyla çıkarılan merkezî yönetim bütçe tahsisatları kendi bölgelerinden topladıkları belediyelerden, özel idarelerden ve sanayi ve ticaret odalarından aldıkları paylarla oluşturdukları gelire göre hazırlıyorlar. Yani bütçeleri için dört tane ana kalem var, merkezî bütçeden tahsis edilen tahsisat, belediyelerden alınan paylar, özel idarelerden alınan paylar, sanayi ve ticaret odalarının bütçelerinden alınan paylar.

BAŞKAN – Şimdi, belediye hangi bütçesinden para aktarıyor buraya? Kanunda mı belirleniyor onu?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Kanunda belirlendi o, binde 5'i gelirlerinin. Büyükşehir belediyelerinde bu önemli meblağa ulaşıyor. Küçük belediyeler, bölgedeki bütün belediyeler katkıda bulunuyor, ajansın bütçesine bu manada gelir katkısında bulunuyorlar. Yine sanayi ve ticaret odalarının bütçe gelirlerinin yüzde 1'i her yıl ve özel idarelerin yine bütçe gelirlerinin yüzde 1'i kalkınma ajanslarına ödenek olarak ayrılıyor, gelir olarak ayrılıyor. Ama esas kaynak merkezî yönetim bütçe gelirlerinin binde 5'i olarak belirlenen merkezden aktarılan kaynak. Bunu da Kalkınma Bakanlığı bütçesi üstünden aktarıyoruz biz. Her yıl bu rakam Yüksek Planlama Kurulu kararıyla belirleniyor ve ajanslara dağılımı yapıyor bu kaynağın, her bir ajansa dağılımı yapıyor. Burada belirlenen bütçe rakamına göre bunlar bütçelerini ve çalışma programlarını hazırlıyorlar ve bize onaya sunuyorlar. Bu çalışma programının bölgesel gelişme stratejisiyle birebir uyumlu olması lazım, biz onay aşamasında özellikle buna bakıyoruz. Belli bir odaklanması var mı kendi içinde, yoksa çok dağınık bir yapısı var mı? İşte belli kriterlere göre...

BAŞKAN – Sizler merak ediyor musunuz şehirlerinizde? Mesela İzmir'i merak eder misiniz? Ben merak ettim şimdi İstanbul'u. Geçen dönemde İstanbul Kalkınma Ajansına ne kadar kaynak aktarıldı ve bunlara hangi yelpazeye verildi? Ben almak isterim şahsen eğer mümkünse. Siz...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O bilgiler sanırım verilmiyor.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Onları veririz.

BAŞKAN – Onlar şeffaf, son derece açık şeyler.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – YPK kararının öyle bir mahrem tarafı yok.

Yani Sayın Başbakanımız ve 9 tane bakanımız imza atıyorlar.

BAŞKAN – Tabii. Yani açık bütçe, bütçe rakamları belli, verdikleri projeler belli, harcadıkları şeyler belli.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Bir ara yaptıkları programlar veya yaptıkları işler verilirdi.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Onları veririz. Sunuşumda yok ama ayrıca gönderebilirim ben onları size.

BAŞKAN – Sizin insicamınız bozulmaz çünkü konuya biz... Soralım. Kurumu da tanımıyoruz, tanımaya çalışalım.

Buyurun Hocam.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Dediniz ki: “Çalışma programı bölgesel gelişme stratejisine uygun olmak zorunda.”

Yani o zaman ajansın kendi önerisi olmuyor yapacağı çalışmalar, değil mi? Kendisine sunulan bir bölgesel gelişme stratejisi var, bunu kim hazırlıyor?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Onu da kendisi hazırlıyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yani Bakanlık hazırlıyor.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bizim yetkilendirmemizle onlar hazırlıyorlar.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Peki, bunlar birbirinden bağımsız mı hazırlanıyor? Yani, yirmi altı tane ajans var, yirmi altı tane ajansın her biri kendi bölgesinin gelişme stratejisini hazırlarken Türkiye genelinden kopuk da hazırlanma ihtimali olabilir bunun. Yani bunun koordinasyonunu yapan Bakanlık herhâlde değil mi?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Tabii.

BAŞKAN – Yukarıdan aşağı mı, aşağıdan yukarı mı?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle söyleyeyim: Ulusal öncelikleri biz onlara veriyoruz.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Biz dediğiniz?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Yani Kalkınma Bakanlığı olarak biz onlara veriyoruz. Biz derken Kalkınma Bakanlığını kastediyorum.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır, Bakanlık, öbürü de Bakanlığın içinde de onun için.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bakanlığın içinde değil. Onlar, dediğim gibi, bizim bağlı kuruluşumuz değil, organik bağı yok, hiyerarşik olarak bizimle ilişkisi yok. Belli bir kısmı vesayet yetkimiz var. Genel koordinasyon olarak ifade edilmiştir Kalkınma Bakanlığının rolü, kalkınma ajansları üstünde genel koordinasyon rolü vardır. Belli denetim, gözetim yetkilerimiz var, düzenleme yetkilerimiz var, kaynak kullandırmayla ilgili yetkilerimiz var. Kısaca bağlantımız bu şekilde.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Peki, ajans bu konuda. Şimdi sonuçta yine merkezî bir yapı çıkıyor, çünkü Bakanlık stratejileri belirleyecek temel önerileri yapıyorsa yine merkezî bir yapı. Bu arada, o ajans kendi bölgesiyle ilgili kendisine sunulan bölgesel gelişme stratejisinde farkına varılmamış herhangi bir noktayı Bakanlığa öneremiyor mu? Örneğin, üstün yetenekli çocuklar, diyelim ki Bakanlığın gündeminde böyle bir şey yok. O, yerel bazda dikkat edilmesi gereken bir husus. Yani sistem yukarıdan aşağı işlediği gibi aşağıdan yukarı da işleyebiliyor mu?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Her iki taraftan da işliyor. Şöyle izah edeyim: Biz ulusal öncelikler bakımından onlara bir çerçeve çiziyoruz ama esas stratejiyi hazırlayan kendileri.

BAŞKAN – Hazırladılar. Kaç tarihine kadar hazırlıyorlar, yıl sonuna kadar mı?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle: Üç yıllık şu anki dönem itibarıyla ama önümüzdeki dönem belki bu daha uzun vadeli olacak, geçiş dönemindeyiz biz çünkü şu anda, kuruluş ve geçiş dönemindeyiz. Belki beş yıl, altı yıl veya kalkınma planının dönemiyle uyumlu olması için biz daha çok özen göstereceğiz ulusal kalkınma planı dönemi. Yıllık değil, yıllık olan çalışma programı, kendi programları yıllık. En az asgari üç yıllık bölge planı veya bölgesel gelişme stratejisi hazırlıyorlar kendi bölgeleri için. Onu da bize onaya sunuyorlar, yine biz onaylıyoruz ama kendileri hazırlıyorlar. Çünkü bize onaya

sunmaları gerekir, normalde o yetki bizde, Bakanlıkta. Ama biz o yetkiyi onlara kullanıyoruz, çünkü “Siz kendi bölgenizi bizden daha iyi tanıyorsunuz...” Eskiden biz kendimiz hazırlıyorduk o bölge planlarını, merkezde daha çok dışarıdan hizmet alma yöntemiyle hazırlıyorduk fakat bu yöntem tabii başarılı bir yöntem olmadı. Şimdi, bu kadar kalkınma ajansı, yirmi altı tane, bu kadar aktör, yerelde çalışan bir uzmanlık kurumu kurduktan sonra tabii bu işi onlara yaptırmak çok daha mantıklı, kendi bölgelerini çok daha iyi tanıyorlar, kendi önceliklerini daha iyi ortaya koyabilirler. Dolayısıyla, bölgesel gelişme stratejisini hazırlıyorlar bizimle iletişim hâlinde ve bize onaya sunuluyor. Onayladıktan sonra artık stratejik çerçeve oluşmuş oluyor temel öncelikler.

BAŞKAN – O sırada yirmi altı tane kalkınma ajansının tekliflerine bakan yirmi altı tane ayrı ayrı masa mı var yahut da üç, beş? Yani o koordinasyon, onaya sorulduğu muhatabı kim Bakanlıkta?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bölgesel Gelişme Genel Müdürlüğü, benim sorumlu olduğum genel müdürlüklerden bir tanesi. Onlar bakıyorlar. Orada altı tane dairemiz var, beş tanesinin bölgesel olarak iş tanımları yapılmıştır, üçer beşer kalkınma ajanslarının sorumluluğu onlara verilmiştir, onlar kontrol ederler. Bölgesel Gelişme Genel Müdürlüğünde bakılır ve ondan sonra Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra işlemleri yapılır. Koordinasyon yetkisi de Bölgesel Gelişme Genel Müdürlüğü üstünden kullanılıyor. Ama önümüzdeki dönemde daha katılımcı bir yapı ortaya çıkacak. Dağıtmamak için oraya girmedim ama bir yüksek kurul ve komite oluşturuldu bölgesel gelişmeyle ilişkili. Bu stratejiler ve planlar orada görülecek, bütün kurumlar var orada.

BAŞKAN – Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Şimdi, konunun biraz daha açılabilmesi için ben de bir iki şey sormak istiyorum.

Bu bölge kalkınma ajansları genelde sanayi yönündeki yatırımlara teşvik veriyor diye biliyorum, yani yurt dışından gelen veya yurt içindeki yatırımcılar müracaat ederse veya siz onları yönlendirmeye çalışıyorsunuz. Yanlış değil değil mi bu tespit?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Sadece oraya değil. Her türlü proje...

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Öğrenmek istediğim şu: Bugüne kadar eğitim alanında yatırım yapmak üzere size müracaat eden oldu mu veya siz eğitim alanında teşvik edici bir yönlendirme yaptınız mı Kalkınma Bakanlığı olarak? Birincisi bu.

İkincisi: Kalkınma Bakanlığının veya... Devlet Planlama Teşkilatı da Kalkınma Bakanlığına bağlı değil mi?

BAŞKAN – Anlattı ya demin, kalkmış...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Müsteşarlık Bakanlık oldu.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Neyse, onun yerine Kalkınma Bakanlığı oldu. Kalkınma Bakanlığının gündeminde üstün yetenekli çocuklarla ilgili veya Türkiye’deki eğitim sistemiyle ilgili herhangi bir çalışma yapıldı mı? Yapılmadıysa bugünkü toplantıdan sonra gündeminize böyle bir konuyu almayı düşünür müsünüz?

BAŞKAN – Hayatınızda hiç bilim sanat merkezi gördünüz mü?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) –

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Maalesef.

BAŞKAN – Ankara’daki bilim merkezine gittiniz mi?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – İçine girmedim ama biliyorum.

BAŞKAN – Tamam, yarın sizin ilk yapacağınız şey bilim sanat merkezine gidip bir de orayı ziyaret etmek.

Buyurun, Mustafa Bey’in sorularını cevaplayın.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Kalkınma ajansları kalkınma dinamiklerini harekete geçiren, kalkınma potansiyellerini değerlendiren her türlü projeyi destekler, yani sadece KOBİ veya sanayi projesi olması gerekmiyor.

BAŞKAN – Ama onlar tarafından bir işgal olduğunu kabul edelim.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Onların şöyle. Tabii yönetim kurulunun içinde özel sektör de olduğu için o talepleri de dikkate almak durumundalar. Zaten olmaz, yani özel sektör olmadan kesinlikle kalkınma konusunu çözemeyiz biz, özel sektörün yatırımları mutlaka gerekli, istihdam boyutuyla, gelir boyutuyla, rekabetçilik boyutuyla. Ama “Kalkınma ajanslarının en önemli yatay öncelikleri nedir?” diye sorarsanız, bizim onlara da sürekli bir şekilde tavsiye ettiğimiz, yönlendirmede bulunduğumuz alan insan kaynaklarının geliştirilmesidir, daha üst tanımıyla, kurumsal kapasiteler ve insan kaynaklarının geliştirilmesi. Yani bu İstanbul için de geçerli, Şırnak için de geçerli. Yani bunları sürekli olarak destek alanı olarak tanımlıyoruz biz çalışma programlarında.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – O zaman yeteneklilerle ilgili sizin direkt ilgili olmanız gerekiyor, mademki insan kaynakları asıl konunuz, onu biraz daha açmamız gerekir herhâlde.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Tabii. Şimdi şöyle: Baştan söyledim, nispeten yeni kurumlar bunlar, yani iki yıllık, üç yıllık bir uygulama mazisi var. Bu iki-üç yıllık uygulama mazisinde bile on dokuz bin küsur proje başvurusu aldılar, uyguladıkları mali desteklerde. Bunlardan aşağı yukarı dört bin civarında projeyi desteklediler. Bunların çok dağınık odaklanma noktaları var, kimisi altyapı projeleri, turizm odaklı veya iş yapanları, sanayiye yönelik altyapı ağırlıklı, kimisinde KOBİ'ler ağırlıklı ki KOBİ'ler daha çok dominedir şu son iki üç yıllık uygulamada, onu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ama bunun yanında, mesela çok özel çağrılar da var. Sosyal kalkınma dediğimiz daha geniş bir başlık altında eğitim projeleri desteklendi veya engellilere, dezavantajlı gruplara yönelik projeler desteklendi. Ama İstanbul'un yaptığı bir uygulama var, kendi bölgeniz olduğu için belki daha yakın takip etmişsinizdir Sayın Başkanım. Mesela "Bilgi Temelli Kalkınma" diye bir çağrı yaptılar. Bu çağrı da sivil toplum kuruluşları, özel sektör, üniversiteler, her kesime açık ve ölçek olarak da büyük projeler. Buna yönelik birtakım temel altyapıların kurulması.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir örnek verebilir misiniz?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle söyleyeyim: Mesela belediye hizmetlerinin otomasyonu ile ilgili büyük ölçekli bir proje buradan desteklenebiliyor ya da...

BAŞKAN – Eğitimle ne alakası var onun?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle, ben örnek olarak veriyorum: Eğitimle ilgili verecek olursak, mesela üniversitelerin kendi aralarında bir teknoparklar network'ü kurulması konusunda ilgili bir projeyi destekleyebiliyor. Onun yanında, mesela engellilerin eğitimiyle ilgili özel bir merkezin kurulması, bu merkezin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi, belli donanımların alınması, yazılımların alınması, bir model proje uygulaması konusunda destek verebiliyor.

BAŞKAN – Bu Pendik'teki teknoparkla ilgili proje geçiyor mu orada? 30 bin istihdam sağlayacak büyük bir bilim araştırma merkezi.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – O çok daha büyük ölçeklidir zannederseniz.

BAŞKAN – Yani, İstanbul'u, buraya arkadaşları çağırma değer mi konuyu dinlemek açısından?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – İstanbul'u çağırma değer. Ben vakit olsaydı da onları özellikle davet ederdim.

BAŞKAN – Ama öncelikle siz bir bakın. Mesela dezavantajlı gruplara zaten yapıldığı için bize değişik gelen bir konu değil ya da diğer haberleşme veya lojistik destekler, onlar da değil. Eğitime direkt. Yani bir şey yapmak istemiş adam, bunun için bir eğitim kurmak istemiş, araç gereç almak istemiş. Bununla ilgili bir şey. Hani biz de sorar, telefon açarız ama varsa burada dinlemeyi, kayıtları geçirmeyi önemserim, hem de emsal olması açısından.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Örnek bir proje listesi onlardan isterim, hatta onların da burada bir sunuş yapmasını temin ederim. İstanbul'un özellikle çok özel uygulamaları var. Mesela gezici bilim merkezi projeleri filan var.

BAŞKAN – Bu bizi ilgilendirir.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Otobüsü alıp, donanımını filan içine koyup bunu işleten bir projeye destek...

BAŞKAN – Onu ne yapıyor? İl millî eğitim müdürüyle yapıyor.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bazen sivil toplum kuruluşları da olabiliyor, sendikalar da olabiliyor.

BAŞKAN – Mustafa Bey, siz sorularınıza tam cevap alabildiniz mi?

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – İkinci sorunun cevabını alamadım.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bakanlığın gündemi: Bakanlığımız kalkınma planları orta vadeli programların, yıllık programların hazırlanmasından sorumlu bir bakanlık. Kendi içinde de farklı alanlarda aslında Türkiye'nin bir izdüşümü var, yani eğitim, kültürle ilgili Daire Başkanımız burada mesela, benimle birlikte. Bir uzmanımız da bu Komisyonda sürekli görev yapıyor. O birim bana bağlı değil ama ben geçmişte görev yaptığım için çok net söyleyeyim, eğitim politikalarıyla ilgili sürekli olarak politika tavsiyesinde bulunan bir bakanlıktır. Bununla ilgili projeleri yatırım programına alma konusunda tavsiyelerde bulunan, Bakanlığın bu konularla ilgili işlemlerini Bakanlıkla birlikte yürüten bir bakanlıktır, Devlet Planlama

Teşkilatı olarak da aynı işlevi görüyordu. Yani bununla ilgili temelde ülkemizin politikasına katkı veren, Hükûmete politika önerilerinde bulunan, yasama çalışmalarına katılan bir bakanlık aktif olarak. Sürekli gündemlerinde de yer alıyor bu.

İsterseniz Ahmet Bey'e de söz verebiliriz.

BAŞKAN – Tabii, konusu, eğer detaylandırabilecek gibi bir şey varsa söz alabilirsiniz orada.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – Tabii, kalkınma ajansları aslında çok eski bir tarihe sahip değil, yani illerimizde kurulan bu bölgesel kalkınma ajansları. Bu yirmi altı kalkınma ajansı belki kendi içerisinde bağımsız ama sonuçta Bakanlığın politikalarıyla yürütülen bir çalışma performansı da sergiliyorlar. Bu anlamda aslında Sayın Başkanım, Komisyonumuzla ilişkilendirebilirsek ve bu süreçte bizler de...

BAŞKAN – İlişkilendi bile.

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – İlişkilendi ve devamını, altyapısını oluşturabilirsek çok ciddi katkı sağlayacağına inanıyorum. Çünkü, siz belediye, ticaret ve sanayi odaların bütçelerinden de kalkınma ajanslarına ödeneğin aktarıldığından bahsettiniz. Burada değerli katılımcılardan birisinin bir teklifi olmuştu, bir önerisi olmuştu bundan önceki toplantılarımızda. Yöresel sorunlarla ilgilenecek, yöresel fonlarla desteklenecek bilim, sanat merkezlerinin oluşturulmasının ödenek sıkıntısının da önüne geçeceğini, başarılı ve sanata ya da bilime meraklı gençlerin bu anlamda bölgesel olarak değerlendirildiğini bilim, sanat merkezlerinde, o bölgedeki esnaf odasının, ticaret odasının, yerel yönetimlerin katkısıyla oluşacak olan bu fonun illerdeki bilim sanat merkezlerinin de altyapısını güçlendireceğini ve farklı buluşlara da imkân verebileceğini söylemişti. İşte tam bu noktada aslında sizin yolunuzun da bilim, sanat merkezlerinin ya da üstün yetenekli çocukların yollarının keşşebileceğine inanıyorum. Siz bu anlamda illerde sadece hizmet sektörüne değil, sadece projelere değil, üstün yetenekli çocuklara uygun imkân sağlayıp bu anlamda yatırım yapacak olanlara yönelik ne gibi projeler sağlayabilirsiniz ya da bölge ajanslarında yapacağınız çalışmalarda bilim sanat merkezi dediğimiz, aslında elimizdeki tek somut örnek bu olduğu için bunu söylemek zorunda kaldığım için söylemek zorunda kalıyorum, ama örneğin benim ilim Tokat'taki bilim sanat merkezindeki başarılı çocuklar nasıl OKA'yla yani Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı ile ilişkilendirilebilir ve bunlara tüm Türkiye'de, yirmi altı ilde nasıl bir yol haritası çıkarabiliriz? Şu ana kadar böyle bir çalışmanın olmadığını gözlemledik. Bundan sonrası için sizin ya da Daire Başkanınızın önerebileceği bir şeyler var mı? Onu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Nur Serter Hocam, konuyla ilişkili mi?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır.

BAŞKAN – O zaman şöyle: Mustafa Biçer Arkadaşımız da şöyle diyor, soruyla ilişkili olduğu için ekliyorum: “10'uncu Kalkınma Planı çalışmaları devam ediyor. Üstün yetenekli çocuklarla ilgili özel bir birim ekleyebilir misiniz? -8'inci Kalkınmada vardı, nasıl becerdinize 9'uncuda kaldırdınız üstadım orada- Bu konuyla ilgili özel bir alt komisyon kurulması mümkün müdür?” Sizin soruyla birleştiriyorum.

Buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi, tabii, Sayın Vekilimiz biliyor Orta Karadeniz Kalkınma Ajansının yürüttüğü faaliyetleri ki nispeten başarılı bir kalkınma ajansımızdır. Bu destek sistemi itibarıyla mali desteklerle sınırlı değil aslında kalkınma ajanslarının verebileceği destekler. Mali destekler de ağırlıklı olarak yarışmacı usullerle veriliyor. Kalkınma ajanslarının belki destek sistemlerini biraz açmakta fayda var.

Kalkınma ajanslarının bir mali destekleri var, bir de teknik destek dediğimiz doğrudan uzmanlık hizmeti verdikleri destek türleri var. Mali desteklerin de kendi içinde farklı uygulama türleri var. Bunların çoğu başvuru üstüne yarışmacı usullerle verilen destekler. Yani bir başvuru rehberi hazırlıyor kalkınma ajansı, önceliklerini koyduğu, kimlerin başvurabileceğini belirlediği, konusu belli, teması belli, mesela KOBİ'lerin rekabet gücünün geliştirilmesi başlığı altında veya konuyla ilgili örnek verelim, bölgedeki özel nitelikli insan kaynaklarının geliştirilmesi programı gibi bir program açıklıyor ve “Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, kamu kuruluşları, meslek odaları, yerel yönetimler bu destek programından yararlanabilir, Ben en fazla şu kadarlık hibe kullanıyorum - atıyorum mesela- 100 bin lira hibe veriyorum. Benim karşılayacağım kısmı yüzde 75'i olacak, kalan yüzde 25'ini ilgili kuruluşun kendi imkânlarıyla temin etmesi gerekiyor.” diyor. Bu tür şartları detaylı anlattıkları, örnek proje alanları verdikleri bir başvuru rehberi yayınlıyor ve belli bir tarihte bu proje çağrısını başlatıyor. Asgari kırk beş gün, azami de doksan gün içinde proje tekliflerini istiyor ilgili taraflardan ve bunları kendisi değerlendirmiyor, bu konuların uzmanı olan bağımsız değerlendiriciler, birliktiş uzmanlara veriyor, her

projeyi iki ayrı uzmana veriyor birbirinden habersiz olarak. Onların notlandırmasını da daha sonra bir değerlendirme komitesi vasıtasıyla kontrol ediyor, yani bir de ihale komisyonu gibi çalışan bir değerlendirme komitesi var, bağımsız değerlendirme notlandırmasını kontrol eden. Ondan sonra da yönetim kurulunun onayıyla bu kazanan projeler listesi kesinleşmiş oluyor. Bunlarla sözleşme imzalanarak peyderpey hak ediş usulüyle kaynağı kullandırmaya başlıyorlar. Bu bildiğimiz doğrudan finansman desteği dediğimiz model ve burada oldukça esnek. Yani dediğim gibi, her kurum başvurabiliyor, isteyen kurumların ortaklıkları teşvik ediliyor. Mesela sivil toplum kuruluşuyla il, ilçe müdürlüğünün, üniversiteyle kamu kuruluşunun, belediyeyle üniversitenin böyle ortaklıkları varsa artı puanlar alıyorlar bunlar. Bu kaynağın belirlenmesi aşamasında da bu rehberleri belli kriterleri bakımından Kalkınma Bakanlığının onayına sunuyorlar. Biz onaylıyoruz bu rehberleri. Dolayısıyla burada belli bir yönlendirme yetkimiz hâlâ var mali destek aşamasında.

BAŞKAN – Üniversite nerede burada?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle söyleyeyim: Karar alma organında üniversite yok ama bağımsız değerlendiricilerin çoğu ve değerlendirme komitesi üyelerinin çoğu üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları. Yani kendi alanının uzmanı olan, mesela eğitimse eğitimci, teknik bir konuya, mühendislikse mühendislik alanıyla ilgili, endüstri mühendisiyse başka alanla ilgili. Yani burada üniversitelerimiz insan kaynakları itibarıyla bu proje değerlendirme ve seçim süreçlerini çok yoğun bir şekilde destekliyorlar ve buradan döner sermayelerine gelir falan da elde ediyorlar aslında.

BAŞKAN – Ne yapacaksınız Hocam, onu söyle bize? “Para verecek misiniz bize?” diye soruyor öncelikle.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Para vereceğiz. Bu yarışmacı usulde verelim mi vermeyelim mi, ben o yüzden anlatıyorum sistemi, en uygun destek türü ne olur...

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – Kim yarışmaya girecek, hangi sıfatla girecek?

BAŞKAN – Öğretmen, çocuk bir proje hazırladılar, o projeyi hayata geçirmek için de 30 milyar lira gibi bir paraya ihtiyaçları var; deney yapacak, test yapacak, bir yer kiralayacak, alet kiralayacak, gidecek, gelecek, yol parası yapacak. 30 milyar verdiler. Sizin duruşunuz nedir o sırada?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – 30 bin gibi bir rakamsa, bu normal yarışmacı proje usulüne tabi olacaktır. Ama yarışmacı olmayan, “güdümlü proje desteği” dediğimiz başka bir tür daha var.

BAŞKAN – Güdümlü nasıl oluyor?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Güdümlü proje desteği bölgenin rekabetçi üstünlüklerini hedefleyen, ajansın bizzat kendisinin yönetiminde geliştirilen projeler. Yani bu bir yarışmacı diyor, ajans bir konuyu alıyor, bu konuyu özel olarak çalışıyor, gerekiyorsa dışarıdan bu işin uzmanlarını tutuyor, hizmet alıyor, atıyorum, işte bilim sanat merkezi, büyük ölçekli bir şey kurulması gerekiyor ve bu konuda bir boşluk var, sizin de söylediğiniz gibi. Çeşitli kurumlar bir araya gelemiyorlar veya kaynakları yeterli olmuyor veya yerinden yapılması gereken bir iş olduğu için başka kurumlar bu konuya el atmıyor. O zaman, kendi yönetim kurulundan onay almak kaydıyla bunu bir güdümlü proje olarak, kendi bütçesinden belli bir parayı ayırarak direkt kendisi uygulama aşamasına kadar yönetebiliyor. Orada uygulayıcı kuruluş kendisi olmayacak ama o projeyi emanet edebileceği, bu işin uzmanı bir kuruluşa doğrudan bunun kaynağını aktaracak, kullandıracak. Burada da bütçenin yüzde 20’sine kadar bir tavan içindeki bu önemli bir meblağdır, 4-5 milyona kadar çıkabilir, bunu bu şekilde yapabilir.

BAŞKAN – Benim mevcut şu anda herhangi bir şeyim yok ama uygulananlar içinde güdümlü olan kısmından böyle ilkesel bir karar alınırsa yapılabilir diyor.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Tabii, kendi karar organları içinde bunu...

BAŞKAN – Ama hareket edici, uyarıcı siz olmazsınız. Mesela okullara gidip “Ey okul müdürleri, ey Millî Eğitim müdürleri, böyle bir proje yaptığınız takdirde size biz şöyle bir destek veririz.” demezsiniz.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bakanlık olarak bunu demeyiz ama ajanslara bu tür bilgilendirmeler yapmaları konusunda telinde ve önceliklerin belirlenmesinde yönlendirici olabiliriz.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Ajanslara bir sözü geçmez.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Yok, geçer.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Siz ajansa bir şey yaptırabilir misiniz?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Tabii çalışma programında özellikle bunları...

BAŞKAN – Güdümlü dediği o işte.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Karar mekanizmasında Bakanlık yok.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Karar mekanizmasında Bakanlık yok.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Dolayısıyla siz istediğiniz kadar yazı yazın. Vali sizi dinler, eğer o ilde il genel meclisi başkanı size yakınsa o sizi dinler, başka da kimse yok zaten. Kimler var? Yerel seçilen kimseler var.

BAŞKAN – Ben size söz hakkını vereyim, soruyu sorun.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi bizim Mardin’de olan ve kuruluşundan işleyişinin birçok alanında yer alan bir kalkınma ajansımız var DİKA. Geçen sene de çıktı, bu sene de çıktı Mali Destek Proje çağırısına ve DİKA’ların esas kuruluşunda oraya alınan elemanların kalifiyesi, o kadar yüksek eğitimleri, hakikaten o bölgeler için, özellikle benim kendi bölgem için konuşmam gerekiyorsa, şans. Ama maalesef şimdi kalkınma diyoruz, kalkınma ajansı diyoruz en önemli alan eğitim. Ama kalkınma ajansının haktaki algısı da öyle, çalışanların...

Mesela şimdi bizim kalkınma ajansı GAP Eylem Planı’nın revize işlemlerine çalışıyorlar. Çok da güzel çalışıyorlar bütün alanlarda. Ama eğitim yok. Yani bu işin içinde, kalkınmanın ana hedefi olan eğitim. Hadi biz üstün yetenekliler diyoruz ama normal eğitim bile kalkınmanın içinde yok. Ama bakın son çıkan kentsel yaşam kalitesinin artırılmasıyla ilgili hibe destek programı çıktı, sektörel gelişmeyle ilgili çıktılar, müşterek sanayi ve ticaret. Hani mesela illerin ortaklığına da baktığınızda yönetim kurulundaki valilerin, o dönemki başkanlık yapan valinin yönlendirmesiyle ama biz bir şekilde yani bir değişiklik yapıp eğitim... Kalkınma diyorsak en önemli alan eğitim. O bölgede çalışırken, hakikaten de ekip çok iyi. Bu ekibe bu görevler verilirse bu işin içinde olabilirler diye düşünüyorum. Yani bununla ilgili bir şeyler yapılması gerekiyor.

Biz yaklaşık bir aydan fazladır bu konudaki eksiklikleri görüp içimiz acıyor. Ama hakikaten çok güzel ekibiniz var ve o çocuklara bu görevi verdiğiniz anda da çok güzel sonuçlar elde edilecek. Belediyeye ben spor sahası yaptırırım falan diyor. Onlar her hâlükârda belki yapılabilecek şeyler ama birinci önceliğimiz eğitim. Ben kendi bölgemi söyledim. Bizim kalkınma ajansımız biliyorsunuz Şırnak, Batman, Siirt, Mardin. Eğitimin birinci öncelik olması gerekirken, saha mı yaptırırım, bir tesis mi açtırırım, tamam da ama bu işin en büyük handikabı eğitim ve maalesef kalkınma ajanslarının gündeminde diyorum ya GAP Eylem Planı’nda şu anda revize işlemleri hızla devam ediyor ama eğitim bunun içinde yok.

BAŞKAN – Değerli milletvekili arkadaşlarım, şimdi, kalkınma ajansının ve planlamanın içinde bizim bu konumuzun hiçbir tarafı yok. Zaten olmadığını biliyoruz bunun. Biz yeni yapılanmanın içinde bunu nasıl yer ettiririz diye Sayın Müsteşar Yardımcımıza öneride bulunabiliriz. Yani şunu yaparsak iyi olur mu, SODES Projesi’nin şu içine girebilir miyiz, şunun şu olabilir miyiz; yoksa, bir planlama devam ederken bu planlamanın içinde nasıl yer alır, onlara da yol gösterelim.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Ama Başkanım, şimdi SODES projeleri Kalkınma Bakanlığı üzerinden yürüyor. Ayrı bir alan yürütüyor. O projelerde çok güzel projeler oluyor. Ama her yıl bunun devamlılığı önce ön elemeyi yapacak vali ve vali yardımcısının elinde. Ondan sonra o buraya bu projeyi taşırsa devamı gelebilir.

BAŞKAN – Raporda çıktı verelim bunu. Hatta şimdi arkadaşlar çalışmaya hemen başlayacaklar ki şeyde yer alabilsin diye.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – O aşamada katkılarımızı verebiliriz.

BAŞKAN – Ahmet Bey, buyurun.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Sayın Müsteşar Yardımcımız, size hoş geldiniz diyorum.

Kalkınma ajansları 26 bölge. Niye 25 değil de, 15 değil, niye 30 değil, 26 olmuş? Herhâlde illerin yakınlığına göre bir değerlendirme yapılmıştır diye düşünüyorum.

Bunlar oluşurken ülkenin üniter yapısı, genel hâli de göz önüne alınmıştır diye düşünüyorum ama burada karar mekanizması... Karar mekanizmasına gelmeden önce bu kalkınma ajanslarına dışarıda birtakım yerler proje hazırlamak üzere, proje bazında alınan destekten pay almak üzere böyle birtakım kuruluşlar türemiş. Bunlar ajansla mı diyalog kuruyorlar, yoksa kendi amaçları doğrultusunda mı hareket ediyorlar? Birtakım projeler hazırlıyorlar. Diyelim ki kadınları sosyalleştirmeye, toplumsal hareketler içerisinde kadının yeri, rolü falan gibi birtakım adlarla bir proje hazırlıyorlar. Bu projeye baktığımızda merkezî yönetim, vali, ya nedir kadının toplumda eylemde, toplumda, harekette falan bu nasıl proje; tehlikeli falan gibi bir algısına, düşüncesine oradaki il genel meclisi başkanı hayır efendim çok güzel proje diyecek, oradaki büyükşehir belediye başkanı efendim gayet güzel bir proje diyecek, kadınlarımız tabii ki toplumsal hareketlerde ön planda yer alması lazım. Bunun eğitiminin yapılması lazım.

KADER denilen kuruluşa bir uluslararası iş yapan Saros isimli bir vatandaş her sene yardımlar yapıyor. Bu yardımlarla Türkiye'nin belirli bölgesinden kadınlar toplanıyor Avrupa ve dünyanın değişik yerlerine götürülüp gezdiriliyor, eğitimler yaptırılıyor. Bunların amacı Türkiye gibi kısıpaca alınmış, alınmak için...

BAŞKAN – Kalkınma ajansı desteğiyle mi?

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Değil. Onlar yapılmış.

BAŞKAN – Bağımsız.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Ben de diyorum ki, o şekilde bir projeyi sunarlarsa valinin karşı çıkmasına rağmen öyle bir karar mekanizması oluşmuş ki bu ajansta belediye başkanı var, il genel meclisi başkanı var ve ticaret sanayi odası başkanı var, bunların kararıyla gelen onların istediği her karar geçer.

BAŞKAN – Siz genel kaygınızı belirtiyorsunuz.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Evet. Kaygımı.

Bu kaygıyı önleyecek merkezî yönetimin bir frenlemesi, bir kontrolü burada görmüyorum. Var mı, onu soruyorum.

İkincisi, kalkınma ajansları planlanırken akla hemen kalkınma nedir, ekonomik kalkınma şeklinde bir algı geliyor. Tabii ekonomik kalkınmanın temeli de insanın eğitimidir. O bölgenin sektörlerinin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünün eğitiminin mutlaka desteklenmesi gerekir. Bu geri kalmış yörelerimizde bilhassa mesleki ve teknik eğitimin, halk eğitim marifetiyle de olabilir, çıraklık eğitim marifetiyle de olabilir. Bunlar çok iptidai şartlar altında eğitimlerini sürdürüyorlar. Millî Eğitim Bakanlığı buna destek veremiyor, yetmiyor, yetemiyor, aklına bile getiremiyor. Öylesine büyük bir devasa kuruluşun içerisinde bu kitlenin, o bölgenin kalkınmasında ihtiyaç duyulan insan gücünün planlanması, eğitecek insanların bulunması, eğitilmesi, yetiştirilmesi, bina desteği, laboratuvar ve iş desteklerinin hazırlanması akıllarına gelmiyor.

Kalkınma Bakanlığı bu ajanslara bunu yaptıracağını sanmıyorum ama Kalkınma Bakanlığı kendisi bu noktada bir bütçe ayrımalı. Onlar birtakım projelere karar versinler ama Kalkınma Bakanlığının tespit edilen bu insan eğitimi -üstün zekâlısından vazgeçiyorum- konusunda, kalkınmanın temeli olan ana unsur insan eğitimi konusunda ne gibi çalışma yapabilirsiniz Kalkınma Bakanlığı olarak?

Bu ajansların Türkiye gibi terörün hâkim olduğu bir ülkede veyahut da teröristlerin belirli bölgede kümelendiği yerde, birtakım kalkışma hayalleri, ümitleri içerisinde olan siyasi oluşumların olduğu yerlerde bu ajansların kaynaklarının kötüye kullanılabileceği endişesini taşıyor musunuz?

BAŞKAN – Aslında planlamada madde olarak baktığınızda bizim arzu ettiklerimizin hepsini yazmışlar ama sadece yazmışlar. Onları gelsin hepimize dağıtayım. Oradan hayata geçmesiyle ilgili bizim sıkı bir takipte olmamız gerekiyor anlaşılır. Yoksa, biz yazın desek, onları yazarlardı. Yazmışlar ama hayata geçmesi konusunda... Soyut kavram ya. Soyutu bürokrasi çok iyi anlamıyor. Somut olunca hemen anlayıyor, karşılığı var, ölçer biçer ama soyut şeyi derinleştirmek gerçekten zor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir şey soracaktım ya demin bari bu arada onu da sorayım da. Genel bir soru zaten.

Kalkınma Bakanlığı bir tarafta ve ajanslar ekonomiyle, ömür tarafta da insan kaynaklarıyla Türkiye'nin geleceğe dönük kalkınma stratejilerini yani eski tabirle planlamasını yapıyorlar. Bu bağlamda yıllardan beri benim çok büyük eksikliğini duyduğum ve eğitim açısından da çok önemli olan konu, bir insan gücü planlamasının olmayışdır. Acaba bu ajanslar aracılığıyla bölge bazında o bölgenin geleceğe dönük insan kaynaklarının neler olması gerektiğine dönük bir planlama, böyle bir program var mıdır, yapılıyor mu, yapılacak mı? Çünkü eğitim dediğimiz şey bunun üzerine inşa etmediğimiz zaman kaynaklarımız israf edilmiş oluyor. Bunu ben çok merak ediyorum. Onun için, belki doğrudan konuyla bağlantılı değil ama bir bilgi verirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Madeni çıkarmayı planlıyorsunuz da madenci üretmeyi planlamıyorsunuz. Kamyonu taşıyacak şoförü planlamıyorsanız hiçbir anlamı kalmıyor, bir o kadar şoför lazım diye.

Buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Aslında baştan da söylediğim gibi insan kaynakları konusu bütün ajanslarımız için çok yatay, öncelikli bir konu ama biraz zaman tanımamız lazım. Yani özetle şunu söyleyeyim: Henüz daha erken. Daha doğrusu bu düzeyde algılayabilecek yerlerde bir algılama düzeyi yok ve bunu da tabii bu algılama olmadığı için programlarına mali desteklerine, faaliyetlerine yansıtma konusunda biraz eksik kalıyorlar. Biz zorluyoruz. Zorluyoruz ama sayın vekilimiz bir noktada haklı. Her zorladığımız konu yüzde 100 onların faaliyet alanlarına yansımabiliyor. Onu gündeme almayabiliyorlar çünkü kendi karar alma mekanizmaları olduğu için ve bizim o noktada da hani bizim kendi hiyerarşik yapımız, bir bağlı

teşkilatımız şeklinde olmadıkları için bunları yüzde 100 yaptırmak gibi etkimiz o manada yok fakat biz kaynak aktarma boyutuyla, yapılan faaliyeti izleme, faaliyet raporlarını inceleyip buna göre performans değerlendirmesi yapıp kaynak yaptırımı usulüyle belli şeyleri zorlayabiliyoruz.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Yani bu eyalet sistemine geçişin bir altyapısı şeklinde düşünülebilir mi?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Hayır. Şöyle söyleyeyim: Bunlar bizim idari yapımızda yeni bir mekanizma, yeni bir kuruluş değil. Bizim normal taşra, merkezî yönetim ve yerinden yönetim diye üç ayaklı çözümlendiğimiz normal, Anayasa’da tarif edilmiş olan idari yapımızda yeni bir kademe oluşturmuyorlar. Yani özel statülü kuruluşlar ve yerinden hizmet veren kalkınma amaçlı çalışan kuruluşlar. Tabiri caizse bir teknik uzmanlık kurumu bunlar. Bunların diğer belediyeler, kamu kuruluşları üzerinde bir otoriter yetkisi yok, bir otoritesi yok, bir yaptırım yetkisi yok. Tamamıyla mali desteklerle veya hazırladıkları plan ve projelerle onların işlevlerini kolaylaştırıcı katalizör bir role sahipler.

Buradaki valilerin, belediye başkanlarının rolü de ikincil bir roldür. Yani şöyle örnek vereyim: Bir bürokratin mesela bir KİT yönetiminde aldığı ikinci bir rol gibi burada faaliyet yürütüyorlar. Buradaki yetkileri farklıdır. Kendi birincil işlevleri itibarıyla, görev tanımlarıyla ilgili yaptıkları işlemler farklıdır. Ama işte bazen bunlar özellikle valilerimizde falan karışabiliyor. Valilik rolü burada da çok baskın hâle geldiği zaman karar alma mekanizmasında sorunlar yaşıyoruz yani.

Ama şeyde risk yok. Sayın vekilim ona dokundunuz siz. Hani projelerin böyle ideolojik, siyasi içeriğe doğru gitmesi konusunda bir risk var mı diye. Öyle bir risk yok çünkü dediğim gibi alanın uzmanı insanlar tarafından ayrı ayrı değerlendiriliyor. Bu bağımsız değerlendirici değerlendirme komitesinin havuzunu da ajansın kendisi kontrol ediyor. Şöyle söyleyeyim: Oradaki uzman ve genel sekreter ağırlıklı olarak bu havuzu kontrol ediyor. Ama onların yaptıkları değerlendirmeye müdahale etmiyorlar. Böyle bir yetkileri yok. Uzmanlık alanı olduğu için kesinlikle ajansın burada şunu geçir, bunu çaktır, şuna şu notu ver, buna bu notu ver diye bir içerik müdahalesi söz konusu değil ama yol ve yöntemleri, usulleri takip etmeleri konusunda onları takip ediyorlar.

BAŞKAN – Etkinlik ve güvenlik denetimini kim yapıyor?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle: Zaten rehberleri Kalkınma Bakanlığı onaylıyor.

BAŞKAN – Hayır, ben size Ayşe diye onaylattım, Fatma yapıyorum. Nihayetinde araziye denetimini...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Kalkınma ajansının uzmanları yapıyorlar. Hatta şöyle söyleyeyim: O projenin desteklenmesiyle ilgili nihai karar verilmeden önce gidip o proje sahibini ziyaret ediyorlar. Yani bu projeyi kendisi mi hazırlamıştır, dışarıdan başka birine mi hazırlamıştır, dışarıdan başka birine hazırlattıysa projenin içeriğiyle ilgili bilgisi var mıdır, bunu uygulayacak kapasitesi var mıdır, bununla ilgili bir hazırlığı var mıdır; yoksa, zaten riskli olarak değerlendiriliyor ve büyük ihtimalle o karar aşamasında o proje listeden çıkarılıyor zaten. Yüksek riskli görüldüğü zaman o projeye destek verilmiyor, yedek listeden başka bir proje giriyor...

BAŞKAN – Efendim, siz cevabını aldınız mı sorunuzun?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Aldım. Daha bir şey yokmuş ufukta.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Uygulama sırasında da düzenli ziyaretler yapılıyor. Hak ediş usulüyle ödeme yapıldığı için faaliyetler bütçeye projenin amaçlarına uygun olarak yürütülüyor mu, fiili olarak para orada harcanıyor mu; yoksa, istismar ediliyor mu, suiistimal ediliyor mu? Bu manada da uygulamada da düzenli aralıklarla ziyaret yapılıyor.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Bunları kontrol eden, takip eden bir mekanizma var mı?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – En üste de bunların kontrolünü yapan Kalkınma Bakanlığı var.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Ben biliyorum, orada bir bölgede vatandaş bir büyük devasa elektrik enerjisi üreten jeneratör kurmuş. Çok elektrik harcıyor tabii ki. Teli atmış böyle, oradan alıyor. Fatura getirmiş. Adamı dövüyor, bir daha buraya gelme diyor. Yani elektrik parası alamıyoruz. Ben bakana sorduğumda, o bölgede elektrik parası vermeyen bir kitleye senin elemanın gidip orada nerede bu diye sorabilir mi? Kontrol edebilir misiniz?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Kontrol ediyorlar.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Ediyorlar, ihtimal, muhtemel yani...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Yok, ediyorlar yani. Fiilen kontrol ediyorlar ve riskli görürlerse iptal ediyorlar projeyi, parayı geri alıyorlar. Daha doğrusu yasal takibe geçiyorlar. O parayı geri alması biraz sözleşmenin müeyyidelerinin uygulanması aşamasında oluyor.

Dışarıdan proje hazırlama konusunda sayın vekilim, şimdi bazen kırsal kalkınmayla ilgili projeler destekleniyor. O aşamada mesela normal, bizim çiftçilerin, köylülerin falan bir proje hazırlaması çok gerçekçi olmayabiliyor. O noktada profesyonel destek alabilirler. Fakat biz şunu söylüyoruz: Çok ihtiyacınız varsa bu desteği alın. Desteği alıyorsanız da size sürekli olarak bu projenin yönetiminde de bir ortaklık anlayışıyla destek verecek samimi insanlardan destek alın. Yani gerçek uzmanlık kuruluşlarından destek alın, müşavirlik firmalarından destek alın. Bu tür firmalar çoğunlukta ama kötü niyetli çalışanlar da var tabii piyasada. Bir süre sonra bununla ilgili düzenlemeler bu şeyleri eleyecektir zaten, sistemin dışına itecektir. Bu istismar eden, bu proje hazırlama süreçlerini...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İstismarın olmaması mümkün değil ki. Mesela bu hektar başına toprağını işleyene belli bir miktar ödeme yapılıyor. Adam işlemiyor toprağını, bomboş duruyor ama o parayı alıyor. Şimdi, tabii, bir de bunun ikinci boyutu var. Siyasi boyutu var. Eğer söz konusu olaylar Türkiye'nin siyaseten en kritik bölgelerinde cereyan ediyorsa, bunun karşısında durmak iktidar partisi açısından da sorunludur ya da bunu istismar etmek malum anlayışın devamı olan siyasi parti için de geçerlidir. Yani siyasetle iç içe olduğu için belli bölgelerde bu projeler ve projeler aracılığıyla aktarılan kaynak, burada ajansın yaptıklarını siyasetten arındırmak mümkün değil, belki Bakanlığın bu konudaki kontrollerini de zaman zaman siyasetten arındırmak mümkün olmayabilir. Yani bunlar olacaktır anlatabiliyor muyum. Bütün bunların hepsini biz kontrol ediyoruz dediğiniz zaman Türkiye gerçeği olmuyor o. Muhakkak arada kaymalar oluyor. Belki daha etkin bir mekanizmayı gündeme getirmek, daha siyasetten arınmış bir denetim mekanizmasının, Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi, o nedenle o bölgelerin reel kalkınmasını sağlamak açısından da çok büyük katkısı olabilir diye düşünüyorum.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Veya sadece iktidar orada kontrolü sağlayabilsin. Ben Bakanlığa inanıyorum, kadrosuna güveniyorum, ajansa güveniyorum ama kötü niyetli bir zihniyetin iktidarın gücünü orada kötüye kullanmasının engellenmesini sağlayabilir mi Bakanlık? Sağlamalı.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi belki denetim konusuna biraz burada girmek lazım.

Sayın vekilim, tabii...

BAŞKAN – Yani adamın kafasına silahı dayayınca, geçireceksin bu projeyi dediğinde geçecek mi, geçmeyecek mi? Sen insanını nasıl koruyacaksın? Anlatabiliyor muyum. Yani sorulan soru net. İnsanını nasıl koruyacaksın?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bakanlık olarak bizim, yanlış anlaşılmasın, güvenlik, kolluk kuvvetlerimiz falan yok ama tabii mali denetim itibarıyla yaptırımlarımız var bizim. İzlemeye gidiyorlar arkadaşlarımız.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Aşamalı...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Aşamalı. Yani biz Bakanlık olarak bir, dosya üstünden yaptıkları işlemleri, mali tabloları falan inceleme yetkimiz var ve yıllık olarak bakıyoruz hesaplarına, harcamalarına. İkincisi, faaliyet raporlarını detaylı inceliyoruz. Yönetim kurulu kararları bilgi olarak bize geliyor. Yaptırımımız yok üstünde ama orada bir sorun görürsek müdahale ediyoruz hemen. Ekip gönderiyoruz. İzleme yaptırıyoruz, inceleme ziyareti yaptırıyoruz. Orada da sorun görürsek hakikaten üstüne gidiyoruz.

BAŞKAN – Hayır, benim aklıma ne geldi biliyor musunuz? Biz sivil toplum kuralım. Denetleme için bir proje verelim, kaynak aktarsınlar. O sivil toplum onları denetlesin. En etkili, şeffaf.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Sivil toplum değil bağımsız denetim var sistemde. Zaten onu da aktaracağım şimdi size.

Bakanlığın yetkisi...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Konu o kadar ilginç ki biz yeteneklileri fiilen unuttuk.

BAŞKAN – Şimdi şöyle: Aslında çok ciddi bir şeyi konuşuyoruz.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Çok önemli.

BAŞKAN – Doğru bir adres bulduğumuza ben inanıyorum. 9'uncu Kalkınma Planı'na baktım. Dağıtacak arkadaşlar şimdi. Kalkınma planında sundum ve ben girdi zannediyordum, girmemiş.

Çok ciddi bir şey yapıyor çünkü eşkiyaya ve kötülüğe ayırdığımız kaynakları kurtarıp iyiye doğru aktaramıyoruz. Ciddi bir şey yani. Kimse kusura bakmayacak. Durmadan kötülüğü yok etmekle ilgili harcadığımız kaynakları yani bir yılbaşı kutlamaya kalkıyoruz binlerce, on binlerce polis sokaklarda bunun bir maliyeti var. Biz onunla kaç tane okul, kaç tane üniversite, kaç tane akademisyen yetiştiririz. Yani suçluyu bu kadar mağdur görmek, mazlum görmek, durmadan pohpohlamak, aman daha da beter başıma bela olmasın, ne varsa üret üret ver. Bu zaten kimsenin kabul edeceği şeyler değil.

Niye 26? Haritadaki gelişme seni rahatsız etti. Bir bölgede hiç yokmuş gibi. Niye yok? Belki o endişelerin de onun içinde olabilir yani. Yani hepimiz korkuyoruz. İnsanlık olsun diye, korkudan mana o. Gönüller kırılmasın, öyle olsun böyle olsun ama oraya baktığın zaman da o soruyu soruyorsun.

Şimdi aşağı yukarı buradan yani bu rapordan yavaş yavaş iyi adrese, doğru adrese doğru gidiyoruz. Aslında geçen dönem bunu fark ettiğimizde yani ben -Planlama o zaman Müsteşarlıkta- gittiğimde ben bir sürü konuyu bakanlıklarla çalışmaktan ziyade Planlamayla çalışmanın daha doğru bir yer olduğunu düşünmeye başlamıştım çünkü ne kadar bakanlıklardan gelse de siz orada kesiyorsunuz, biçiyorsunuz, bir şey yapıyorsunuz yani bir noktada uzlaşıyorsunuz. Ama lokomotif siz olursanız konu daha çabuk anlaşılır, daha çok yaygınlaşır oluyor yani dirsek temaslarından dolayı. Onun için biz doğru bir adresteyiz. Yani Kalkınma Bakanlığı bizim hareket edebileceğimiz alanlardan birisi. Çünkü tek olarak Eğitim Bakanlığının altına koyamıyorsun yani kaymalar oluyor, o oluyor bu oluyor. Çocuklarımızı ayırıyormuşuz gibi başka bir şey oluyor. Ama bu bir farklılık. Bu farklılığı da farklı yollarla ve yerel olan kaynaklarla çözmek. Hani görenin gözü önünde çözmek daha akıllıca gibi geldi.

Bugün Müsteşar da açıklayınca yani böyle sanki bayağı bayağı bir oturuyor. Yüzde 50, yüzde 60' ını bile karşılarsalar, iş edinseler, projelere karşılık verseler son derece iyi sonuçlar alacağımızı düşünüyorum.

Sizin Ulusal Ajanstan farkınız ne?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi şöyle: Ulusal Ajansı da biz kendimiz kurduğumuz için Socrates Genel Koordinatörüydüm kuruluş aşamasında. Aşağı yukarı iki yıla yakın görev yaptım Genel Müdürlüğümden önce. Orada Avrupa Birliği adına eğitim ve gençlik programlarını yürüten mekanizmadır Ulusal Ajans. Türkiye o programa katıldıktan sonra Türkiye'deki bu işlemleri yürütmek üzere görevlendirilmiş özel görev tanımlı olan bir birimdir Ulusal Ajansın. Dolayısıyla Avrupa Birliğinin kendi öncelikleri, program yapısı, program kuraları, hatta satın alma, harcama kurallarına göre faaliyet göstermek zorundadır. Her yedi yılda bir de, bütçe dönemi itibarıyla, Avrupa Birliğinin yedi yıllık bütçe dönemleri itibarıyla program yenilenir, öncelikleri değişir, yapısı değişir, kuraları değişir, o yeni yapıya göre kendini adapte edip o yeni kurallara göre çalışmak mecburiyetindedir. Nitekim mesela bizim görev yaptığımız dönemde 3 tane ana program vardı. Socrates, Leonardo –mesleki eğitim programı- ve Gençlik. Üç tane ana program vardı. Bu dönem 2007-2013 döneminde Leonardo Programı ve Socrates Programı birleştirilip Hayat Boyu Öğrenme Programı hâline geldi ve Gençlik Programı. İki programlı bir yapıya dönüştü.

BAŞKAN – Siz de kaynak alıyor musunuz oradan?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle: Türkiye oraya, bir havuza katkı yapıyor ve o havuzdan bütün üye ülkeler kendi hazırladıkları projeler çerçevesinde yararlanıyorlar. Aslında orada kullanılan para Türkiye'nin kendi parası fakat Türkiye bu katkıyı yaparken uzun yıllardır -yani 2004 yılında faaliyete geçti Ulusal Ajans- 2004 yılından bu yana tamamen kendi bütçesinden katkı vermiyor yani bir üye ülke olmadığı için, üyeliğe hazırlanan bir ülke olduğu için. Aynı zamanda bir kısmını da bu yaptığı katkının Avrupa Birliğinin mali iş birliği çerçevesinde Türkiye'ye verdiği hibelerden finanse ediyoruz.

BAŞKAN – Ama oradan bize fayda olmaz değil mi?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Oradan bu işe fayda olmaz. Yani şöyle söyleyeyim: Buna yönelik projeler hazırlanabilir ama yine orada yarışmacı usuller devreye girer ve oradaki uygulamanın ağırlıklı kısmı da karşılıklı öğretim üyesi, öğrenci değişimleridir.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ortaöğretim Socrates ve Leonardo...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Comenius ortaöğretim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Peki Erasmus...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Erasmus da Socratesin altında yükseköğretim programı.

BAŞKAN – Sayın vekilim bir soru sormuştu demin. “Niye 15 değil, niye 28 değil, niye 30 değil de 26” diye bir soru sormuştu. O açıktaki kaldı. Onu bir cevaplayalım.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi, şöyle: Yine bu Avrupa Birliğine üyelik süreci içinde bu 26 bölge tanımlamasını biraz onların standartlarına göre yaptık biz. Bunun şu açıdan bir önemi var: Türkiye tabii bir taraftan da Avrupa Birliğine tam üye olacağı dönem itibarıyla kendisini bütün politik alanlar itibarıyla uyumlaştırmış olması gerekir. Burada Avrupa Birliğinin bölgesel politikası, bölgesel gelişme politikası yeni ismiyle uyum politikası çok önemli bir alandır. Yani şöyle söyleyeyim: Aşağı yukarı yedi yıllık dönem için bölgesel gelişme politikası için kullanılan fonun büyüklüğü 350 milyar euro. Bu altyapı projeleri de var, insan kaynakları da var bu işin içinde. Çok çeşitli alanlara önemli miktarda kaynak kullanıyor. Burada hiç küçümsenmeyecek bir kaynaktan söz ediyoruz ve Türkiye şu an itibarıyla üye olsa bu kaynağın önemli bir kısmını yani yıllık, şöyle söyleyeyim 10 milyar, yedi yıl boyunca 70 milyar euro civarında kaynak kullanabilecek bir gelir düzeyine, gelişmişlik düzeyine sahip.

BAŞKAN – Onun sayıyla ne alakası var?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Onu anlatıyorum.

Bölgesel gelişme politikasının gereklerinden bir tanesi bu tanımlamayı yapmaktır, bölgesel sınıflamayı yapmaktır ama Avrupa Birliği -burada kesinlikle yanlış anlaşılmasın- idari sistemle ilgili bir karar kendi standardı olmadığı için onu da kesinlikle dikte ettirmez yani idari yapıya dokunmaz fakat der ki: Bölgesel program uygulayacaksınız, benim bölgesel gelişme fonlarımdan yararlanacaksınız, uyum politikası fonlarından yararlanacaksınız bölge ölçeğinde koordinasyon mekanizmaları kurmanız gerekir bölgesel programları hazırlayacak. Ben bölgesel programları hazırlayacak bir koordinasyon mekanizman olmadan bölgesel program kaynağı kullanırmam yani merkezî düzeyde kullanırım ama bölge düzeyindeki programlar için kaynak kullanırmam. Dolayısıyla biz o gerekliliği de dikkate alarak onların tanımlamasına uygun olarak bu sayıyı tespit ettik, onların kriterlerine göre tespit ettik.

Bu sınıflamanın açılımı istatistiki bölge birimleri sınıflandırmasıdır aslında ve bizim Devlet İstatistik Enstitüsü, şimdiki ismiyle TÜİK de bu 26 bölge yapılanmasıyla yapılmıştır. Yani bizim bütün istatistiki sistemimiz de şu anda bu 26 bölgeye göre çalıştırılmaktadır. O yüzden, biz bunu atlamaamız gerektiğini düşündüğümüz için, bir taraftan da bunu düşünerek onların koyduğu kriterlere ve sayıya göre bir çalışma yaptık. Burada, tabii, illerin kendi aralarındaki işlevsel bütünlüğü, belli nüfus kriterleri var AB'nin, alt-üst limitler, o limitleri geçmemesi, bölge sayısının belli bir sayıyı geçmemesi yani 50 tane bölge tarif edemezsiniz çünkü o 50 tane program demektir, onun idari yüküyle kimse uğraşamaz. Dolayısıyla 25-30 civarında bir bölge sayısı üstünde karar kılınmıştır, o dönemde müzakere edilmiştir ve bunun güvenlik politikası tarafı da test edilmiştir ilgili kurumlarımız tarafından. Bu şekilde 2002 yılında alınan bir Bakanlar Kurulu kararıyla bu tanımlama yapılmıştır. Ajans da bu yapının üstüne kurulmuştur çünkü hem kendi kaynaklarımız hem AB kaynakları itibarıyla bir işlev görecektir. AB kaynakları olmadığı zaman bile şu anda kendi kaynaklarıyla kendi başına çok rahat işleyen bir sistemdir yani dolayısıyla burada AB'nin hani dayatması falan filan gibi bir şey söz konusu değildir.

BAŞKAN – Tamam, çok teşekkür ediyorum, sağ olasın.

Ben devam edeyim, oradan anlamaya çalışayım. Şimdi, bir şehirde bir sürü kaynaktan harcama var Sayın Müsteşar Yardımcım. Sosyal hizmetler bir taraftan kanunları, yardımlarıyla aktarıyor. Bir taraftan Millî Eğitim vakıflardan aktarıyor. Öbür taraftan kaymakamlık aktarıyor yani bir şehre durmadan bir para akıyor. Kalkınmaysa gerçekten amacınız, şehrsel kalkınmaysa orada akan paranın etkin kullanılması da ayrı bir şey ve bu da sizin konularınızdan birisi eğer şehre makro bakıyorsanız. Bir bakıyorsunuz, halk eğitim meslek kursları açıp meslek edindirirken belediye de aynı mesleği öbür taraftan açmış, size bir proje vermiş, o da meslek edindirme yapıyor. Bu arada, size bir proje veriliyor, siz bir meslek edindirme kursu açıyorsunuz. Ulusal ajans bir şey açıyor derken bir bakıyorsunuz, ortalık meslek edindirme kurumu...

ALİ HALAMAN (Adana) – İşçi Bulma Kurumu da dâhil oraya.

BAŞKAN – Doğru, İŞKUR da yapıyor, her taraf para dağıtıyor ama ortada mesleksiz ve işsiz bir insan kitlesi var. Üstelik de o kursları açan “iş garantili” falan diye açıyor. Peki, bu her taraftan akan kaynağın gerçekten maksat dışı kullanılmaması için şehrin beyni nerede bu halkaların içinde?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi, tabii, zor bir soru Sayın Başkanım. Tamamen burada tabii, il düzeyinde veya bölge düzeyinde, şehir, kent düzeyinde, belediye düzeyinde bir koordinasyon mekanizması yok maalesef.

BAŞKAN – Bunu eksiklik olarak yazmamız lazım yani kırmızı kalemle.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Bölgesel gelişme için de çok önemli bir konu yani...

BAŞKAN – Adınız çok ciddi, “Bölgesel Gelişme ve Kalkınma” dediğiniz yerde “Ben makro bakıyorum bölgeye.” demektir.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Tabii, tabii.

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – Bir de kalkınma ajanslarının var oluş amacı belki de bu olmalı yani üç il varsa bir kalkınma ajansında, üç ildeki ödenekleri takip etmek ve bir kalkınma yol haritası çizmek ama şu andaki mevcut durumun proje getirene para verme dışında bir vizyonu yok gibi gözüküyor. Bu da belki altyapısı doldurulması gereken konulardan birisi.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Geliştirilmesi gereken yönlerden bir tanesi, haklısınız fakat tabii -benim kendi şahsi değerlerim, kurumsal görüş değil, özellikle belirteyim- bölgesel gelişme çok etkin koordinasyon gerektiren bir alandır kalkınma politikaları yani bir numaradır benim görüşüme göre, en önemli kriterdir koordinasyon. Şimdi, bu manada bizim bürokratik yapılanmamız, normal işleyişimiz hâlâ merkezîdir. Bu bahsettiğiniz şeylerin arkasını biraz kurcaladığınızı takdirde şunu görürsünüz: Bu politikalar, programlar hâlâ Ankara'dan tasarlanır ve yerinde sadece uygulama için kaynak aktarılır. Hâlbuki bahsettiğiniz, İŞKUR'un destekleri... Özellikle İŞKUR, burada birinci derecede önemli insan gücü yetiştirme açısından yani formel eğitim sisteminin dışında kalmış bir kesimin yetiştirilmesi açısından. İŞKUR, Millî Eğitim Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, kalkınma ajansları, Tarım Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu gibi bir sürü kurum var. Bunların bir kısmı merkezden kaynağını kullanıyor -kendi Bakanlığımız da dâhil olmak üzere- bir kısmı da böyle “kalkınma ajansı” dediğimiz mekanizmalara kaynağı aktarıp, onların kendi önceliklerini biraz tespit edip, o bölgedeki özellikleri, nitelikleri, farklılıkları, zenginlikleri tespit edip o şekilde kullanılması yönünde politika şey yapıyor. Bence ikincisi, doğru olmalıdır. Bunların tek bir elden bölgede ama ciddi bir uzmanlık birikimine sahip bir kurum tarafından...

BAŞKAN – Bu tabii sizin eksikliğinizi değil ama bu koordinasyon bozukluğu büyük bir eksiklik.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Çok para, çok kurum, çok israf...

BAŞKAN – Çok kurum, çok israf, evet. Hoca arıyorsun bir yerde, hoca bulamıyorsun; öbür tarafta da talebesiz sınıfta oturuyor hoca.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Belli ölçüde biraz yerindeliği gerektiren bir konu bu. O yerindeliği de...

BAŞKAN – Biz orada nasıl bir misyon yüklemeliyiz size raporda? Yani başka bir planlama daha mı yapılmalı? Bu planlama sizin çatınızın altında mı olmalı?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle söyleyeyim yani bu konudaki programların ve desteklerin bir koordinatör kuruluş vasıtasıyla tasarlanıp uygulanması gibi bir şey olabilir. Koordinatör kuruluş Kalkınma Bakanlığı olabilir burada çünkü programların bir kısmı, dediğim gibi, bizim yetki alanımızda. SODES mesela bizim Sosyal Sektörler Genel Müdürlüğü'nün yetki alanında. Bizim bölgesel gelişmeyle ilişkili geliştirdiğimiz başka problemler var, KÖYDES, Cazibe Merkezleri Programı gibi programlar var. Onun dışında, diğer kurumların mesela Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik Bakanlığının programları var. İŞKUR'un çok ciddi kaynağı var ama bunu etkin kullandığını ben düşünmüyorum şahsen. Bunların hepsinin belki o bölgenin insan gücü planlaması, iş gücü piyasası analizi ve insan kaynakları yetenekleri, nitelikleri bakımından o bölgeye özel bir program çerçevesinde kullanılması lazım.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Aslında Kalkınma Bakanlığının koordinatör bakanlık olması lazım çünkü burada gelişme stratejisini belirliyorsa, o zaman bütün akanları, bütün gelenleri hamur yapıp, koordine edip kullandıran en kritik bakanlık olarak...

BAŞKAN – Bence de öyle evet.

Bence bu arada bu toplantı sizin de çok işinize yarayacak Müsteşar Yardımcım. Biz çünkü konuştuklarımızı sonra bir de takip ediyoruz yani ne yapıyorlar, ne ediyorlar, gerçekten bu işi şereden bir fayda çıkmış mı çıkmamış mı... Çünkü çok önemli konular bunlar.

Buyurun Tülay Hanım.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Ben bir şey paylaşarak Ahmet Bey'e soru sormak istiyorum. Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği olarak şehrengizler yapıyorduk biz. Kars'ta bir şehrengiz yaptık.

BAŞKAN – Nedir o?

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Yani şehrin geçmişi, şimdi ve geleceğiyle ilgili tüm değerlerinin ortaya çıkması, edebiyattan sanata, madeniinden kültürüne, sanayisine kadar geleceğinin oluşturulmasıyla ilgili çalışmalar.

Kars şehrengizinde Serhat Kalkınma Ajansı paydaş oldu projeye. Ondan sonra Serhat Ajansı ne yaptı bilmiyorum ama sonuçta şu çıktı: Kars ve diğer illerin, o bölgenin tüm üniversitelerinin katıldığı, bölgenin -Kars merkez olmak üzere ve çevresinin- tüm değerlerinin ortaya çıkarıldığı -madenden tarıma, hayvancılığa, kültüre, tarihî eserlere kadar- ve bu değerlerin geleceğe nasıl taşınması noktasında bir çalışma programı.

Şimdi, normalde bu çok güzel bir programdı ve Serhat Ajansının bu değerlendirmenin sonucunda -İŞKUR için de olmak üzere- insan gücünün planlanması üzerine de veya eğitime yönelik her türlü çalışmayı yapabilecek bir malzeme çıktı orada. İki günde çıktı bu malzeme. Bizim tüm illerimizin bu şekilde değerleri var, güçlendirilecek değerleri. Sorunlar ve eksiklikler o tür çalışmalarda ortaya çıkıyor ama ondan sonrasında Serhat buna bağlı olarak herhangi bir proje çalışması yapmadı. Normalde kalkınma ajansları -Sayın Başkanımızın ve Sayın Vekilimizin de söylediği gibi- o bölgeyi insanından çiçeğine kadar kalkındıracak noktada projeler geliştirebilir organizasyona sahip ama bunu yaparken, Başkanım, anladığım kadarıyla kurum yine kendi içinde “En iyi biz biliriz.” diye başlıyor bölgesel...

BAŞKAN – Bizim üstün yeteneklilerle alakasını kur...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Burada o bölgenin değerlerini ortaya çıkarırken zaten oradaki insan değerini de ortaya çıkarabiliyorsunuz çünkü o değerlerle birlikte büyümüş insanların kendi bölgesini ya da Türkiye’yi kalkındıracak ya da geliştirecek çalışmaları yapabilecek değerler orada ama bu değerler için ortam hazırlanmıyor. Bu organizasyonu yine herhâlde kalkınma ajansları başkanlığında yapabilirsiniz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, kesik kesik takip ettik de onun için soruldu mu bilmiyorum ama şu yönetim kuruluna baktığımız zaman, devletin valisi var, sivil toplum kuruluşu temsilcisi var, diğerleri de seçilmişler. Şimdi, hep eğitimden bahsediyoruz. Bizim konumuz da üstün yetenekli çocukların tespiti. Her ilimizde artık üniversitemiz var. Bu kurulda bir üniversite temsilcisinin olması çok şık olur diye düşünüyorum. Böyle bir değişiklik yapma imkânı var mı, onu sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İzin verirseniz ben bir şey okumak istiyorum, dikkatinize sunmak istiyorum yani hayretler içinde kaldığımı söylemek isterim Sayın Müsteşar Yardımcım. 2007-2013 hazırlanma aşamasında Bilim ve Teknoloji Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda geçen ancak daha sonra plandan çıkarılan, üstün yeteneklilerle ilgili kısmı okuyacağım, niye çıkarıldığının da cevabını isteyeceğim, ne istediniz bu çocuklardan?

“Farklı meslek dallarından lisans eğitimi almış öğrencilerin kabul edileceği mesleki dallar arası eğitim veren lisans programlarının geliştirilmesi,

Temel ve uygulamalı araştırmalar ile teknolojik geliştirme alanlarında stratejik düzeyde (üst yönetim) faaliyet yürütecek araştırma merkezlerinin kurulması, mevcutların iyileştirilmesi, tüm merkezlerin bir ağ sistem içerisinde eş güdümlü çalışmasının sağlanması,

Üniversitelerin de katılımı ile tüm sektörlerde bölgesel ve iktisadi iş kolları ihtiyaçların yönelik araştırma merkezlerinin oluşturulması, güçlendirilmesi ve gerektiği ölçüde iş birliği içinde çalışmalarının sağlanması,

Erken yaştan itibaren bilime ilgi ve yaratıcılığı özendirilen, sevdiren ve geliştiren bilim parkları ve öğrenme merkezlerinin oluşturulması, bu tür merkezlerin sürekliliğinin sağlanması için özel bağışçıların teşvik edilmesi,

Bilim ve yaratıcılık alanlarında üstün yeteneği olanların küçük yaştan belirlenmesi ve uygun programlarda gelişmelerinin desteklenmesi.”

Yani nasıl bir eldir, nasıl bir beyindir, nasıl bir şeydir ki şunu şuradan çıkarır? Anlamak mümkün değil, gerçekten mümkün değil. İnsan kaynağını değerlendirmekten ne daha önemlidir? Demin dedik ya, çocuk eğiteceğiz, çocuğu eğitecek kalitede öğretmen bulamıyoruz; maden işleteceğiz, madeni işletecek madenci bulamıyoruz çünkü bu planlamalar insan kaynağı planlaması yapılmadığı için de maalesef hareket edemiyoruz.

Evet, neden koymadınız?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Sayın Başkanım, şimdi, tabii, Özel İhtisas Komisyonu plana katkı veren bir çalışmadır, planın bizzat kendisi değil. Özel İhtisas Komisyonu çalışmaları bu plan döneminde de yapılacak. Elliye yakın ayrı özel ihtisas komisyonu toplanacak. Bilim ve Teknoloji’de ele alınmış. Bu dönemde de yani 10’uncu planla ilgili olarak da zannedersem eğitimin kalitesi, insan kaynakları boyutuyla; ARGE girişimcilik de yine bu bilim ve teknoloji boyutuyla yine özel ihtisas komisyonları şeklinde çalışacak. Bu komisyonlarda, biliyorsunuz, üniversiteler, STK’lar, özel sektör kuruluşları, kamu kuruluşları, her kesimden insanlar gelirler, görüş ve önerilerde bulunurlar ve bunlar rapora yansır fakat birebir kalkınma planına yansımaz yani detay itibarıyla yansımaz veya...

BAŞKAN – Hayır, bunu üste alın, bu daha önceki şeyde de vardı, kaldırdınız siz, olan bir şeyi kaldırdınız. Baktınız, okudunuz, daha öncekinde vardı 2008’de.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – 8’inci Plan’da vardı.

BAŞKAN – Baktılar, gördüler ve kaldırdılar yani düşman olmak lazım bu memleketi kaldırmak için. Bir şeyi niye koymadınız değil, niye kaldırdınız?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi, şöyle yani 8’inci Plan’la 9’uncu Plan’ın formatı biraz farklıdır Sayın Başkanım. 9’uncu Plan biraz daha stratejik plan formatıyla daha genel, seçici olmaya çalışmıştır. Belli gelişim eksenleri etrafında belli alanlara yüklenen bir kalkınma planıdır. Eski planların biraz daha kapsamlı plan formatında hazırlanmıştır. Mesela yine 9’uncu Plan’da bu insan kaynaklarının geliştirilmesi ve istihdam iki ayrı eksen olarak hâlâ çok büyük bir hacim yani ağırlıkta yer almaktadır ama çok detaya inen bir formülasyon yok yani bu bir metodolojik tercih olmuştur, öyle söyleyeyim. Yoksa konunun önemsiz olmasından falan değil kesinlikle. Daha genel öncelikler şeklinde formüle edildiği için 9’uncu Plan, daha üst başlıklara yer verilmiştir.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Zaten prensip olarak onu koyup, altına bunun sağlanmasının hangi yöntemle olacağına ilişkin bir öneri getirilmediği zaman o orada bir cümle olarak kalıyor ve geçiyor.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Yoksa yani bir kasıt söz konusu değil.

BAŞKAN – Sizi ağırlamaktan son derece memnun olduğumuzu söylerim ama bu bir bilgilendirme yani şeyin içinde nasıl yer alır bu konu diyeydi. Sanıyorum, diğer dinlemeleri yaptıktan sonra yine hep birlikte kararlarımızı da sizinle paylaşmak üzere...

Ben eminim, şimdi siz gittikten sonra bu konuyla ilgili bir çalışma yaptıracaksınız arkadaşlara bu kavramların, kelimelerin, tanımların içinde. Ben, şimdi, mesela Ankara ajansının şeylerine bakıyorum, üniversitelerde dahi olsa yine eğitim üzerine yapılmış bir yatırım yok. Ben kınamıyorum, suçlamıyorum. Şimdi, değerlendirme ve ölçme gönderecek bilirkişi de bulamadığı zaman hareket edemiyor yani “üstün yeteneklileri tarama” diyecek ama bunu kimlerle test edeceğini bilemiyor, vazgeçiyor ve daha ölçülebilir şeyler üzerine gidiyor. Belki onlara biraz moral desteği de vermek lazım hareketlendirmek için. Çünkü insan kaynağı planlaması... Millî Eğitim Bakanlığı çok kızıyor bana ama taşeron bir bakanlık yani talep ettiğimiz eğitimi bize vermekle yükümlü bir bakanlık o. Bunları kurmak, kurgulamak, kendi kendine görev çıkarmak falan, böyle bir şey değil. Bir kamyon ehliyeti almakla üstün zekâlı çocuğun eğitimi talebini almak karşısındaki müşterileri hiç fark etmiyor onlar için. Bizim neyi talep ettiğimizi onlara söylememiz lazım. İşte, o kalkınma ajanslarının şehirde insan kaynaklarını değerlendirirken, eğitim politikalarını, meslek edindirme, her ne ise, bunları yaparsa bence lokomotif rolü mutlaka üstlenmesi gerekiyor. Hem gençlik projelerinde çalışmalısınız hem bedensel zekâ hem zihinsel zekâ hem akademik zekâ... Belki bunların tespitleri onları bağlar, eğitimleri onları bağlar ama bunları teşvik etmek, planlamak, bir dilim vermek, öncü olmak, işi çok kolaylaştıracak diye düşünüyorum. Mesela adam ekmiyor tarlasını, demin dediniz ya Hocam, çünkü bildiği ekme tekniğiyle aldığı üretim değeri o kadar orantısız ki ekme istemiyor. Hâlbuki birisi ona zaten oradan bir beş nasıl alacağını öğretse veya ektiğinden vazgeçirip başka yere yönlendirse ekecek adam yani hep birlikte kötü değiliz, siz bizi iyi planlarsanız biz iyi insanlarız aslında ama sizin sorumluluğunuz çok büyük. Onun için de ben inanıyorum, arkadaşların zekâları da bayağı iyi yani soyutları da kavrayabilecek durumdalar, ben iyi şeyler çıkabileceğine inanıyorum.

Necati Bey’le siz veya başka bir arkadaş bir araya gelin, şu başlıklar konusunda beni de rahatlatın. Ben basına da “Ben adresi buldum.” diye beyanat vereceğim. “Neresi?” diyecekler. “Kalkınma Bakanlığı.” diyeceğim. İnsanını kaldırmadan nereyi kaldıracaklar diye düşünüyorum.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama Millî Eğitimin taşeron bakanlık gibi görülmesine itiraz ediyorum. Millî Eğitim Bakanlığı bunu kabullenirse hiçbir şey yapmaz. Millî eğitimin temel politikalarını belirlemek...

BAŞKAN – Kabul edip de yapıyor mu sanki? Ben yaptıracağ bir yer bulayım da kim yaparsa yapsın, işimiz bitsin.

Buyurun Ali Bey.

ALİ HALAMAN (Adana) – Sayın Başkanım, ben Sayın Müsteşarıma sormak istiyorum: Bu Çukurova kalkınma ajansları var, epeydir de geçmişi var, yeni bir kuruluş. Yani bu mevzuda verilenler var, işte yetenek, beceri bunun içinde. Ben bu Adana bölgesinde verilmiş olan kaç tane firma, ne üzerine... Bilmiyorum bilgi notunuzda var mı ama söylerseniz memnun olurum. Yani beceriyi ortaya koyabilecek bir tane firmaya bir destek yapılmış mı?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şimdi, tabii, önce sizin sorunuza cevaplayayım. Bu KOBİ destekleri kapsamındaki liste yanımda mevcut değil ama ben onu size ayrıca bir not olarak göndereyim, hangi firmanın ne kadar destek aldığı konusunda. Yalnız şunu söyleyebilirim: Genel olarak KOBİ destekleri modernizasyon, kapasite artırımı, ihracat konusunda rekabet gücünü geliştirme gibi fiziksel yatırım ağırlıklı şeylere gidiyor destekler.

ALİ HALAMAN (Adana) – Yani bu depoculuk gibi mesela...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Konu olarak da farklı konular var yani gıda sanayi olabilir, başka metal sanayi olabilir, farklı sektörler de var ama yapılan projelerin uygulamasının ağırlığı kapasite geliştirme, kapasite artırımı, modernizasyon yatırımı filan gibi konularda. Buna bağlı olarak bir istihdam ortaya çıkıyor tabii ama bunun eğitimleri olabiliyor bu projelerin içinde, bu yeni işe alınacak insanların eğitimi de o projenin bir parçası olabiliyor. İsterseniz ben size liste olarak göndereyim onu Sayın Vekilim, şu anda yanımda yok, detaylarını da bilmiyorum 3 bin küsur proje olduğu için ajanslar tarafından desteklenen.

Sayın Vekilimizin sorusu... Tabii, yönetim kurulu bazı bölgelerde, Sayın Vekilim, 6 il çarpı 4 yani -her ilden 4 tane yönetici temsilci- 24'e kadar çıkıyor. Dilek Hanımın bölgesinde 4 çarpı 4 yani 16 tane yönetim kurulu üyemiz var. Şimdi, aşağı yukarı her ilimizde de bir üniversitemiz var. Dolayısıyla burada üniversitelerden bir temsilci almak yani sayın rektörü mesela yönetim kuruluna üye yapmanın belli avantajları var, bunları kesinlikle yadsımıyoruz ama bununla paralel başka talepler de gelebilir yani ziraat odalarından "Bizi niye almıyorsunuz? Çünkü kırsal kesimde en çok temsili biz sağlıyoruz." diye birtakım...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Üniversite ile sanayi odalarını, ziraat odalarını falan bir tutamazsınız yani.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Şöyle söyleyeyim: Belli bir büyüklüğe yani yönetilebilir olma özelliğini kaybediyor bir süre sonra.

TEMELE COŞKUN (Yalova) – Sivil toplum kuruluşları adına ticaret sanayi odası başkanlığı her ilde yeterlidir bana göre ama üniversite farklı bir şey araştırmalarıyla, bilimsel çalışmalarıyla. Yani eğitim ayağı bu kalkınma ajanslarının zayıf. Ben de Yalova'dan biraz biliyorum. Hep işte, teşvik kapsamında sanayici, yatırımcı yani yarışmalar vesaireler ama bu ne kadar alana iniyor, tartışılabilir veya ne kadar mutfakta bunun çalışması yapılıyor. O anlamda da ben üniversitelerin önemli olduğunu düşünüyorum.

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Doğru, haklısınız. Belki bir dönüşümlü usulle konulabilir ama bu kanunda bir revizyonu gerektiriyor.

TEMELE COŞKUN (Yalova) – Şimdi, mesela orada bir başka şey daha var. Belediye başkanı, il genel meclis başkanı falan yani genelde hep aynı şeyler. Çok fazla üretken şeyler değil bunlar ama bir üniversite temsilcisi bana göre daha faydalı olur diye düşünüyorum. Onlar sadece temsil noktasında önemli, il genel meclis başkanı, belediye başkanı önemli ama onların çok farklı şeyler ortaya koymasını...

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Düşünülen, tartışılan bir konuydu Sayın Vekilim. Biraz müşkülâtları var, dediğim gibi, bazı illerde 10 tane, 15 tane, İstanbul'da 20 küsur tane üniversite var.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Mesela Ankara Kalkınma Ajansının yönetim kaç kişi?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Ankara, İstanbul ve İzmir'de yapı biraz farklıdır Sayın Vekilim. Bu bahsettiğimiz kesimlerin dışında sanayi ve ticaret odaları da ayrı ayrı olduğu için onlar ayrı ayrı temsil ediliyorlar Ankara, İstanbul ve İzmir'de. Bunun üstüne de 3 tane üye... "Kalkınma kurulu" dediğimiz bir danışma organı var, 100 kişiye kadar üyesi olabiliyor. O kalkınma kurulunun kendi içinden seçtiği 3 tane üye de katılıyor yönetim kuruluna. Burada üniversitelerimiz olabiliyor, mesela iş adamları derneklerimiz, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları olabiliyor. O kalkınma kurulunda da çok farklı kesimler var. Kendi içinden 3 tane üye seçip gönderiyor. Birçok yerde de, özellikle Kalkınma Kurulu Başkanlığı müessesini üniversitelerimiz yürütüyorlar, danışma organlığı müessesesini.

BAŞKAN – Ben kapatayım, sohbete devam edelim çünkü arkadaşlar kalkacaklar.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI ALPER EĞE – Ben bir öneride bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Neyle ilgili, üstün yeteneklilerle mi ilgili?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI ALPER EĞE – Evet.

BAŞKAN – O zaman, bir dakika..

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Son söz olarak şöyle söyleyeyim: Sayın Başkanım, sayın vekiller; kalkınma ajansları yeni bir model Türkiye için. Şu anda kurumsallaşması devam ediyor dediğim gibi. Hem algılamaları gelişecek hem insan kaynakları kapasiteleri gelişecek hem bölgeyi tanımaları biraz daha zaman isteyecek.

Bir de şunu söyleyeyim: Kaynakları şu an itibarıyla mütevazı kaynaklar. Kaynak sorusu gelmişti başta, onu konuşamadık ama ortalama 25 milyon gibi bir yıllık bütçeleri var. Bazı ajanslarda İstanbul'da bu 70-80'e kadar çıkabiliyor büyükşehirlerin katkıları nedeniyle, oradaki yerel katkıların çok güçlü olması nedeniyle ama kaynağın yüzde 80'ini merkezden gönderiyoruz ağırlıklı olarak, ajansların geneli itibarıyla, özel durumlar hariç olmak üzere, güçlü ve gelişmiş bölgeler hariç olmak üzere. Bu kaynakların artması hâlinde bu tür projelerin uygulanma şansı çok daha artacaktır yani işte o bahsettiğim güdümlü projenin ölçeği büyüyecektir, 3 milyon yerine 6 milyon, 8 milyon, 10 milyonluk bir projeyi tek bir kaleme geliştirip uygulayabilecek duruma gelecektir.

BAŞKAN – Ne olursa o hâle gelecektir?

KALKINMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI AHMET YAMAN – Kaynakları artarsa yani bizim merkezden aktardığımız kaynakları bir miktar daha artırabilirsek, yerel katkıları biraz daha artırabilirsek... Bu tür hani dağınık dediğimiz programlar var ya, farklı farklı kurumların uyguladıkları programlar, bu kaynakları bir araya getirip kalkınma ajansları üzerinden kullandırmaya başlayabilirsek bence Türkiye'yi çok ciddi bir hamleyi kaldırabilecek bir proje...

Son olarak bunu söylüyorum, teşekkür ediyorum bu fırsatı verdiğiniz için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Müsteşar Yardımcım.

Buyurun sizi de dinleyelim.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI ALPER EĞE – Öncelikle teşekkür ediyorum.

Kalkınma Bakanlığında Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanımı. Dolayısıyla Türkiye'nin eğitim politikaları bağlamında ilgili bütün paydaşlarla, öncelikle Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere, sürekli olarak koordinasyon içerisinde, iş birliği içerisinde bulunan bir birimiz. Bunun içerisinde üniversitelerimiz de var.

BAŞKAN – Yani eğitimle ilgili planlama senden mi geçiyor?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI ALPER EĞE – Bizden geçiyor.

BAŞKAN – Geçiyorsa virgül koy, Sayın Müsteşarımı yollayayım, kayıtları kapamayalım, devam edelim.

Buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI ALPER EĞE – Bu noktada bazı sorular da gündeme getirilmişti. Ben aslında fazla vakit almamak için doğrudan konuya girmek istiyorum. Öncelikle şunu söyleyebilirim: Millî Eğitim Bakanlığıyla biz, Necati Beylerle ve diğer ilgili birimlerdeki arkadaşlarımızla yakın iş birliği içerisindeyiz.

Üstün yeteneklilerle ilgili herhangi bir maddenin ya da konunun kalkınma planında yer almaması bu konunun çok önemli olmadığı anlamına gelmiyor. Zaten kalkınma planında bu yer almadı diye biz de bununla ilgili bir çalışma yürütmüyoruz diye bir şey de yok. Sonuçta...

BAŞKAN – Ne yürüttünüz?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI ALPER EĞE – “Biz” derken kamu adına konuşuyorum, devlet adına konuşuyorum.

Üstün yeteneklilerle ilgili olarak bazı sorunların olduğu, bunların tespiti, özellikle bunların sonrasında yani bu çocuklarımızın, bu gençlerimizin tam böyle istihdam edilme yani çalışma hayatına başlama dönemi geldiğinde ve özellikle sınav korkusu da dikkate alındığında -ÖSS sınavından bahsediyorum- geleceğe dönük olarak hem öğrenciler açısından hem veliler açısından bakış açıları çok olumlu değil her şeye rağmen. Bunları tespit edebiliyorduk ya da bazı toplantılarda dile getirilebiliyordu. Bunu Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri de dile getiriyordu, bizler de dile getiriyorduk. Bu nedenle, bu, planda yer almıyor diye biz aslında bu konuda hiç çalışma yapmadık değil ama şöyle bir sorun var: Eğitim konusu gerçekten özellikle bazı bölgelerimizde geçmiş yıllarda çok geri planda bırakılmış, kaynak yetersizliği sebebiyle büyük ihtimalle, o nedenle Millî Eğitim Bakanlığının bütçesi son üç dört yıldır

sürekli olarak, biliyorsunuz, birinci bütçe. Yatırım bütçesi aynı oranda artmadı. Üstün yeteneklilerle ilgili olarak da kaynakların yeterince ayrılmadığı gibi bir sıkıntı vardı. Biz Necati Beylerle görüşürken “Ya, bu kaynakları artıralım, artırmakta fayda var.” dediğimizde onlar kendi içlerinde belli dirençleri aşamadıklarını söylüyorlar.

BAŞKAN – Kendileri...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Kendi içlerinde...

BAŞKAN – Millî Eğitim Bakanlığı...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Evet, belli dirençleri aşamadıklarını söylüyorlardı çünkü başka bir gerçek de vardı: Erişim sorunu vardı, okul da yoktu. Normalde çok kalabalık sınıflarda eğitim gören bazı bölgelerimiz var. Bu nedenle okul yapmak adına...

BAŞKAN – Önceliklerini...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Önceliklerini bu noktada bu şekilde değerlendirmişlerdi.

Diğer taraftan, yine de öyle ya da böyle kurulmuş BİLSEM’lerimiz vardı. BİLSEM’lerin...

BAŞKAN – Çok önemli bir şey söylüyorsunuz, farkında mısınız?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Evet.

BAŞKAN – Peki. Ben uyarayım da...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Burada bütün kabahat ve suç olarak bunu değerlendirmek değil, “Bundan sonra ne yapabiliriz?” anlamında.

BAŞKAN – Hayır, hayır, çok doğru bir şey söylüyorsunuz ve çok doğru bir şey yapıyorsunuz. Tebrik ediyorum ve teşekkür ediyorum.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Doğruları biz her zaman söylemek zorundayız.

BAŞKAN – Çünkü bir yere varmak için ayağımızın nerede tökezlediğini bilmeden doğru yol alma şansımız yok. Yani kim, nerede hata yapıyorsa hatasından vazgeçecek. Kimse art niyetli değil, tercihleri değişebilir. Bizim de tercihlerimiz bu yöndeyseniz biz de tarzımızı, tavrımızı koyarız, onlar da koyarlar ve böylece yol alırız diye düşünüyoruz.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Hatta güncel bir örnek de vererek kendi görüşümle de vermek istiyorum. Burada BİLSEM’den bir hocamız varmış Yasemin Karakaya’dan. Benim de sekiz yaşında bir oğlum var ilköğretim 2’nci sınıfa gidiyor. Aday gösterildi, 1’inci sınavı geçti. 2’nci sınav da pazar günü yapılmıştı, o da büyük ihtimalle iyi geçti, öyle bir algımız var. Benim oğlum da özel okulda okuyor bu arada yani imkânları iyi olduğunu düşündüğüm bir okulda okuyor. Yasemin Karakaya’ya gittiğimde ben zaten önce irkilirdim dışarıdan gördüğüm zaman.

BAŞKAN – Çok vicdan azabı çektiniz değil mi? Kahroldunuz.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Hem eski dışarıdan, albenisi yok... Hele hele özel okuldan giden bir öğrenci orada bu ortamı gördüğü zaman adımını bir adım daha geri atacaktır. Özür dileyerek konuşuyorum, bu da Türkiye’nin başka bir gerçeği.

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – En iyilerden birisi orası da üstelik.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Başkalarını görmedim ben, içerisini de görme imkânım olmadı.

BAŞKAN – Ahmet Bey’i de götür.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Gideriz, arkadaşlarımızla da dolaşırız.

BAŞKAN – Yani bizim mevcut yürüyen modellerden birisi ama bu Komisyon sonucunda nasıl bir model çıkacak bilmiyorum ama mevcut olanlar içinde...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Şunu söyleyebilirim Sayın Başkanım: Ama bu konu önemli bir konu. Dünyada ülkeleri ayakta tutan kişiler genel kabul görmüş hâliyle nüfusun yüzde 2’lik kısmını oluşturan üstün yetenekli çocuklardır. Gine çok kaba konuşacağım: Amerika da bu yüzde 2 yeteneği

bulamadığı için bu yeteneğini maalesef Orta Doğu'dan, Japonlardan, Güney Korelerden destek alarak yapabilmektedir. Benim Amerika'da iki yıl yaşama fırsatım olmuştu. Hakikaten eğitim anlamında kendi vatandaşlarının çok da dolu olmadığını, dolayısıyla bu insan gücü sermayesini o yüzde 2'ye tekabül edecek oranda ve miktarda hem özel sektörünün önemli kuruluşlarında yöneticilik yapacak, mühendislik yapacak kişileri yetiştirmek adına hem de kendi kamu kurumlarında yetişecek, önemli, özel beyinleri yetiştirmek adına takip ettiğini, tespit ettiğini, kendisine yurt dışından gelen yani bizden giden, Avrupa'dan giden, Uzak Doğu'dan giden kişileri de bu şekilde izleyip, tespit edip o ülkede kalması için elinden geleni yaptığını biliyoruz. Amerika'nın başarılı olmasının bir hikâyesi de budur. Bizim de bunu yapmamız adına önemli adımlar atmamız gerekiyor. Adımlar atılmış ama önceliklendirmeden dolayı Millî Eğitim Bakanlığı gerekli donanımı, sürecin iyileştirilmesi adına gerekli adımları yeterince -belki bizlerin de hepimizin burada payı olabilir- gerekli yönlendirme ya da destek sağlanmadığı için yapılamamış. Ama bu Komisyonun kurulmuş olması bizim için büyük bir avantajdır. Bu konunun son zamanlarda çok konuşuluyor olması da bizim için avantajdır ama böyle somut bir hâle gelmesi büyük bir avantajdır çünkü buradan gelecek olan ses diğer seslerden daha güçlü olacaktır.

BAŞKAN – Ahmet Bey, teşekkür ederiz, doğru şey yapıyorsunuz ama ben Komisyona gelmeden önce sabaha kadar bir fikrimi çattatıyorum Necip Fazıl'ın şeyine çünkü insan konu olduğu zaman hassas bir şey, doğru cümleler kurup doğru şeyler söylemelisiniz, kalpler kırılmamalı.

Bu “üstün” dediğimiz zaman yani şu anda sizin de çocuğunuzun girdiği sınavların çocukları doğru ölçen sınavlar olmadığı kanaati bu Komisyonda yaygınlaştı.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Doğrudur.

BAŞKAN – O taramalar, sanıyorum, anladığımız kadarıyla yüzde 30'u falan tarayan, yüzde 30'luk dilime giren... Niyet? Hem soruların çok konuşulur hâle gelmesi, neredeyse dışarıya sızıp özel kurslar hâline gelmesi, bir de dediğiniz gibi cazip değil zaten yani bir ARGE cazibesindeki bir yere gidecek çocuğun da çok çok gerçekten fark atmış olması lazım.

Düşünürken, sizi çağırarak ne kadar doğru yaptığımıza karar verdim. Şimdi, empati yapıyorsunuz, Millî Eğitim Bakanlığının yerine koyuyorsunuz. O eşitlikçi bir eğitim vermek zorunda. Demin anlatmaya çalıştığım oydu: Bir kamyon ehliyeti vermekle öbür çocuğa eğitim vermek arasında çok farklılaşma... Kendi lokomotif olamaz. O zaman birileri karşısına çıkıyor –demin “direnc” dediniz ya- “Yok, bu eşitlikçilik ilkesine aykırı. Ben daha okul yokken öbürüne artı, pozitif bir şey sağlayamam.” diye düşünüyor. Anlamaya çalışıyorsunuz ama bir boşluk var ve bu boşluğun dolması lazım. Hâlbuki kalkınma ajansları ve sivil toplum tam burada o boşluğu dolduruyor. O zaten farklılıkları, iyiyi daha iyiye götürmek, zayıfı daha kalkındırmak... Onun için benim gözüm fal taşı gibi açıldı: Kalkınma ajansı bize çok büyük bir ışık tutacak. Hem kaynaklar olarak rahat... İkincisi: Ajansın adı üstünde, kalkınma. Bir kalkınma insanından başlamıyorsa hiçbir yerinden başlamaz. Ama şu eksikliklerimiz var: Tanım, kavram, literatürün yerleşmesi. Yani o iş Millî Eğitim Bakanlığının işi olmaktan ziyade Kalkınma Bakanlığının işi oldu. Bu çocukların tanı, tespit kısmı TÜBİTAK'ın ağırlıklı konusu ama paydaş olacaklardır mutlaka, alan kullanacaklar ama bir TÜBİTAK'ın yaptığını yapamaz Millî Eğitim Bakanlığı ya da ajansların aktaracağı, kalkınma planı içinde insana yapacağı yatırımlarla ilgili çok rahat para harcayamaz yine o eşitlikçi ilkelerinden dolayı ama mekân sağlayabilir, öğretmen sağlayabilir ama projeyi yürütme şansı olmaz, gider Millî Eğitim Bakanlığı.

Onun için ben sizi çok önemsiyorum, ajansları çok önemsiyorum. Planlama bu işi eğer esas meselelerin satır aralarına koyduğu zaman iyi bir sonuç alacağımıza inanıyorum. Mesela Ankara: Ankara'da Bakanlık nereden planlayacak? Bakanlık merkezî olarak bakacak, o orada... Hâlbuki bir rehberlik araştırma merkezi kendi bölgesiyle ilgili tanı, tanımlama, çocukları fark etme, aileleri eğitime, bir ARGE birimi koyma... Çünkü çocuğun bir kısmı kimyada yeteneklidir, büyük bir kimya laboratuvarına ihtiyacınız olabilir oradaki taramadan da hiç müzik ihtiyacı olmaz. Şimdi ne yapıyor? Bir müzik koyuyor, bir kimya koyuyor, fizik koyuyor, bir sürü, koskoca yer açıyor ve müzik konusunda yetenekli olan çocuk 65 kilometre öbür taraftan geliyor. Hâlbuki küçük küçük plan projelerle yapsalar hangisinin yoğunluğu neredeyse orada daha çok kurumsallaşır, insan kaynağını ona göre oraya aktarır. Daha taşınabilir, daha vazgeçilebilir, yenisi ikame edilebilir olur. Onun için siz bu konuda, emin olun, çok önemlisiniz.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamlı) – Sayın Başkanım, hepimiz önemliyiz ama şunu söylemek de gerekli: Bakın, biraz önce söylediğiniz cümlelerin her birisinde aslında bir süreci tarif ettiniz. Adı üstünde üstün yeteneklilerle ilgili bir strateji hazırlayacaksa eğer... “Strateji” demek zaten arkasında eylem planını gerektirir. Bu da neyi gerektirir? Bir kurumun koordinasyonunu ve bu eylem planında tanımlanmış olan çeşitli görev ve sorumlulukların kimler tarafından nasıl ve ne zaman yapılacağını gösteren bir eylem planıdır. Dolayısıyla tanılamayı Millî Eğitim Bakanlığı tek başına

yapamaz çünkü tanılamada burada üstün yetenekten bahsediyorsak eğitim de var, sanat da var; spor da olmalı bence, olacak mı bilmiyorum burada ne konuşuluyor?

BAŞKAN – Evet, evet bütün zekâları, bütün bu zihinsel...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Bütün yetenekliler yani sadece zekâ değil, yetenek, spor ve sanat...

BAŞKAN – Hepsine öyle diyorlar evet.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Dolayısıyla bu sürecin içerisine Millî Eğitim Bakanlığına ilave olarak Gençlik ve Spor Bakanlığının, özel sektörden bu konuyla ilgili kişi, kurum ya da uzmanların ve yine sanatla ilgili kişi, kurum ve uzmanların katılması gerekir. Bunların her birisinin tanınması okullarda, bire bir gidilerek yapılabilir.

Kalkınma ajansları aslında şunu yapabilir: Kalkınma ajansları kaynak kullanım açısından önemli bir avantajdır ama kalkınma ajansı çıkıp da tek başına bir okul yapıp içini donatamaz. Bunu ancak Millî Eğitim Bakanlığı kanalıyla yapabilir eğer bu BİLSEM'ler onun altında kalacaklarsa.

BAŞKAN – Kesinlikle. Şimdi ben sizden onu rica edeceğim zaten: Ahmet Bey'le siz üstün yetenekli odaklı çalışıp bir şey yaparsanız, rapora sizin ağzınızdan geçeyim ki içinde yaşayan ve çalışan insanların çünkü doğru önerileri...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Tabii, çalışırız.

BAŞKAN – Biz sadece talep edebiliriz; nasıl olacağını, doğru adresleri siz gösterirsiniz bize. Bu da bize çok hızlı yol aldırır yani, bakın, bu kalkınma ajansı, Kalkınma Bakanlığı bu işte bize çok yol aldrabilecek gibi. Çok hızlı hareket edeceğiz.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Sadece ödenek kullanımı anlamında.

BAŞKAN – Ha, katılıyorum tabii. Yani ben paydaş...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Çünkü ben kalkınma ajansı olsam, bana böyle bir proje gelse şunu sorarım: Neye göre ben proje seçeceğim? Biraz önce iki şeyden bahsedildi. Birincisi: “Diyelim ki bir öğrenciyle bir öğretmen proje yapacak; bunu destekler misiniz?” diye sordunuz, somut bir soruydu. İkincisi: “Başka nasıl bir destek verirsiniz?” diye soruldu. Eğer bir öğrenciyle bir öğretmen proje yapacaksa ve projenin içerisinde alınacak bazı cihazlar, laboratuvarlar varsa bunu kalkınma ajansı olarak proje doğru proje midir, bilemez.

BAŞKAN – Bilemezsin.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Örnek veriyorum: Bunu ancak TÜBİTAK belki değerlendirebilir. Örnek veriyorum, eğer bilimsel bir şeyse. Değerlendirir, sonuçlandırır, kalkınma ajansına der ki: “Ben şu, şu projeleri değerlendirdim, şunların desteklenmesi uygundur; dolayısıyla şu kadar ödeneğe ihtiyaç vardır ve şu kadar kaynak ayırır mısınız?” Bu da ne işe yarar? Şu anda Millî Eğitim Bakanlığının merkezî yönetim bütçesinden yeterince ayıramadığı kaynağa bir alternatif kaynak oluşturur.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NECATİ BİLGİÇ – Burada aslında şunu söyleyebilirim: Az önce bahsettiği doğru Hocamızın yani gelen projeleri... Bu arada zaten bizim paydaşlarımız arasında YÖK, DPT ve TÜBİTAK da var stratejik planda, onunla ilgili bunu da söyleyeyim.

Onun dışında, az önce bahsettiği projeleri kendileri değil, TÜBİTAK da değil –bu konuda mütevazı olmayacağım- Millî Eğitim Bakanlığı... Çünkü TÜBİTAK'ın da bu konuda üstün yeteneklilerin eğitimiyle ilgili bir altyapısı yok.

BAŞKAN – Yok, o da “Karışmam.” diyor zaten.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NECATİ BİLGİÇ (Devamla) – “Karışmam.” diyor, aynen.

Dolayısıyla belki Millî Eğitim Bakanlığında bu iş... Çünkü Millî Eğitim Bakanlığı şunu biliyor: Van'da nerede, hangi projeye hangi anlamda ihtiyaç olabileceğini veya yetenek grubunun ne olduğuyla ilgili, aynı şekilde İzmir'de ne olduğuyla ilgili, buna çok rahat bir şekilde karar verebilir daha sonraki süreçte.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE – Kalkınma ajansları şunu da yapabilir, somut, aklıma gelen: Millî Eğitim Bakanlığında onay almak kaydıyla tabii ki eğer BİLSEM'lerdeki öğretmenlerimizi

hem ulusal hem de uluslararası görgü ve bilgisini artırmak amacıyla katılması gereken bazı sempozyumlar varsa bunlara katılım yönünde ödenek desteğinde bulunabilir. Ama bu ne zamana kadar?

BAŞKAN – Bu Komisyonu da bir Kore'ye yollasanıza oradaki modeli incelesinler.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – O benim sorumluluğumda olan bir şey değil.

BAŞKAN – Bence yapabilirsiniz onu da orada. Bir tek model görmeden rapor yazacağız.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Hem somut, kurumsal birden fazla merkezin görülmesi hem de süreci anlatan bir örnek modelin çalışılması -en az bir tane- gerekmekte eğer süreci tanımlayacaksak.

Ben şu bağlantıyı kurmak için sizden söz istemiştim aslında, bunu somutlaştırırım: Biraz önce konuşulurken örnek verdiniz, bir ile bir sürü kaynak gidiyor, kimisi, İŞKUR mesleki eğitimle ilgili bir şey yapıyor, başka bir kuruluş gene benzer bir şey yapıyor ve "...kaynaklar israf oluyor mu acaba?" diye sordunuz. Aslında bunun bir üst seviyesi vardı bundan beş altı yıl öncesine kadar: Hangi bakanlığın ne yaptığını bile kimse çok iyi bilmiyordu. Örneğin, mesleki eğitimle ilgili özellikle çünkü mesleki eğitim çok kesif bir alan olduğu için, eski Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, şimdiki Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ilgilendiriyor, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını ilgilendiriyor, Mesleki Yeterlilik Kurumunu ilgilendiriyor, Millî Eğitim Bakanlığını ilgilendiriyor, bununla ilgili İŞKUR' unu, TÜSİAD' ını, TOBB' unu, KESK' ini, bütün STK' ları ilgilendiriyor, Kalkınma Bakanlığını da ilgilendiriyor, başkalarını da ilgilendiriyor. Bir konuda bir şey yapmaya başladığınız zaman bir bakıyordunuz: "Aa, zaten bu konu çalışılmış ya da çalışılıyor." Toplantıdaki bir kişi söylüyordu. Sırf bu tür kurumlar arası koordinasyonu güçlendirmek ve bu tür sorunları ortadan gidermek amacıyla iki yıl önce bir çalışma başlatıldı; adı da: İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Stratejisi ve Eylem Planı. Bu, bütün kurumları içeren, bütün kurumların yaptıklarını masaya döktükleri, yapmayı planladıklarını masaya döktükleri ve sonrasında herkesin mutabakatıyla oluşturulmuş bir eylem planı. Burada amaç nedir?

- 1) Kaynak israf olmasın.
- 2) Emek israf olmasın.
- 3) Hem öğrencilerin hem de çalışanların becerilerini öyle bir güçlendirelim, geliştirelim ki istihdamı kolay olsun, o bağlantıyı güçlendirelim.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Kim yaptı bu eylem planını?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Bu eylem planı biraz önce saydığım birçok kuruluşun katkısıyla hazırlandı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı öncülük etti. Onun dışında, bizler, Millî Eğitim Bakanlığı...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Bu mesleki eğitim eylem planının paydaşları arasında YÖK var mıydı?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Vardı. Bu, "İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı" dediğimiz bu eylem planında YÖK de var temsilci olarak.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Yani YÖK okullarda eğitim açacağı branşları bu çalışmaya göre mi belirleyecek?

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE (Devamla) – Yok, hayır. Bu, şu anda çalışmakta olanların ve çalışmaya aday kişilerin becerilerinin güncellenmesi, geliştirilmesiyle ilgili bir eylem planı.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ ALPER YATMAZ – Bu eylem planının kapsamında bahsettiğiniz "insan gücü planlaması" diye bir madde vardı. Bizzat Çalışma Bakanlığının Başkanlığında yapılacak...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Yok, Hocam, şöyle bir şey var... Üstün yeteneklileri de bir kenara bırakalım, ajansı ilgilendiren...

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE – Ajans zaten Bakanlığı temsil ediyor.

TÜLAY SELAMOĞLU (Devamla) – Bakanlığın belki de ilgilendiği bir konu. Bu, bölgesel meslekleri... Çünkü en büyük sıkıntı orada, mesela gittiğiniz bir yerde üniversite var, üniversitenin tarihî bir bölge, arkeoloji bölümünün olması zorunlu, hazır öğrenci, hazır malzeme ve orada olmayan bir bölüm, orada olmayan bir meslek grubu, ilgisiz bir meslek grubu, su kenarı değil, deniz kenarı değil, su ürünleri açılmış. Böyle bir mantığı var YÖK' ün de... Yani YÖK' ten gelecek kişiyi heyecanla bekliyorum o yüzden. Böyle bir

sıkıntımız var ve oradaki o boşluk yüzünden bölge kalkınmıyor yani bu en basit bölgesel örnek kalkınma ajansları açısından baktığımızda. Benim, o yüzden “Bu planda YÖK var mıydı? Bunun üzerine ne karar aldı?”yı bilmem gerekiyor.

KALKINMA BAKANLIĞI EĞİTİM VE KÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANI AHMET ALPER EĞE – Bunun altında, geçen sene özellikle ilave edilen, sonradan ilave edilen bir eylem var; eylemin adı da: İnsan Gücü Planlaması Yapılması.

BAŞKAN – Ahmet Bey, ben toplantıyı kapatayım, sonra sohbele devam edelim çünkü arkadaşlar mesaili.
Herkesle çok çok teşekkür ediyorum. Ağzınıza sağlık.

Kapanma Saati: 17.17